C250 – WEL21

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

21 juni 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de hervorming van het jeugdrecht en de inbreng terzake van de Vlaamse Gemeenschap
Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het overleg met de federale minister van Justitie inzake de hervorming van het jeugdsanctierecht
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het concept van woonaanpassing voor ouderen

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekenning van het persoonlijk assistentiebudget

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het beleid inzake rookpreventie
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over drugs- en tabakspreventie bij jongeren

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bespreekbaarheid van seksualiteit in het gezin

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de impact van de invoering van het federaal statuut van de vrijwilliger op het Vlaamse vrijwilligersbeleid

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het partner-gerelateerd en intrafamiliaal thuisgeweld

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het bestrijden van agressie in de welzijnssector

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verhouding tussen de bijzondere jeugdbijstand en de zorgboerderijen

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Dinsdag 21 juni 2005

Voorzitter: de heer Luc Martens

– *De interpellaties worden gehouden om 14.11 uur.*

Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de hervorming van het jeugdrecht en de inbreng terzake van de Vlaamse Gemeenschap

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het overleg met de federale minister van Justitie inzake de hervorming van het jeugdsanctierecht

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Vogels tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de hervorming van het jeugdrecht en de inbreng terzake van de Vlaamse Gemeenschap, en van mevrouw Dillen tot minister Vervotte, over het overleg met de federale minister van Justitie inzake de hervorming van het jeugdsanctierecht.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, na een aantal hoorzittingen startte de Kamercommissie op 1 juni jongstleden de bespreking van het in Vlaanderen omstreden ontwerp van federaal minister Onkelinx om de wet op de bijzondere jeugdzorg van 1965 aan te passen. Op de website van de Kamer staat voor deze namiddag een bijkomst van de Kamercommissie aangekondigd. Er wordt zelfs in verlengde zittingen voorzien, want de Kamercommissie wil nog voor het zomerreces de behandeling van het ontwerp afronden. Het is daarom nuttig eens een stand van zaken op te maken.

In het verleden hebben we herhaaldelijk en via allerlei wegen laten weten dat wij het ontwerp-Onkelinx geen goed ontwerp vinden. Uit de verslagen van de Kamercommissie blijkt dat tijdens de hoorzittingen de Kinderrechtencommissaris heel goed heeft verwoord wat het Vlaams Parlement over deze zaak denkt. Via de Kinderrechtencommissaris weerklinkt onze stem in de Kamercommissie.

Het voorliggende ontwerp is allesbehalve conform de kinderrechten en het Kinderrechtenverdrag. Het bevat geen rechtswaarborgen voor jongeren, maar blijft uitgaan van de beschermingsidee. Het comité dat het Kinderrechtenverdrag op internationaal niveau opvolgt en beoordeelt, heeft al herhaaldelijk laten weten dat kinderen niet als volwassenen kunnen worden berecht. Er wordt voorgesteld om dat te verhelpen met de oprichting van een aparte correctionele kamer, maar dat initiatief zal mijns inziens de internationale toets niet doorstaan. Schaven aan de wet van 1965 om rechtswaarborgen te creëren, zal er enkel voor zorgen dat de tekst onleesbaar en onduidelijk wordt. We weten waartoe dat leidt. De staatshervorming van 1980 baarde een onduidelijke tekst, en dat leidde tot 10 jaar pijnlijke bevoegdheidsconflicten. Het zou echt misdadig zijn om dat nog eens over te doen.

De uithandengeving blijft natuurlijk het ergste. Ik begrijp echt niet de krantenberichten over de amendementen die mevrouw Hilde Claes zou indienen. Volgens haar kan de uithandengeving alleen maar als er in de omgeving van die jongeren echt geen opvang beschikbaar is. Het is mijn standpunt dat precies in dat geval de uithanden-

Vogels

geving en de doorverwijzing naar een zuiver penitentiaire oplossing niet mag gebeuren, want zo zouden we ze helemaal afschrijven. Ik vraag me dus af of het wel kan dat men de uithandengeving kan bijsturen, en ik heb grote vragen bij de manier waarop dat tot nu toe is gebeurd.

Bovendien neemt het ontwerp een loopje met de goede rechtsgang. Het feit dat parketmagistraten een sanctiebevoegdheid krijgen, strookt helemaal niet met de basisprincipes van ons rechtssysteem waarbij het parket onderzoekt en vervolgt en de rechtbank oordeelt. Men maakt er een potje van. De parketmagistraat zou een herstelbemiddelingsprocedure kunnen opstarten, en dat staat haaks op onze opvattingen over rechtwaarborg. Last but not least heb ik, samen met dit parlement, de allergrootste vragen over de verplichte ouderstage. Het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg verwerpt elke criminalisering van ouders en de mogelijkheid om hen ouderstages op te leggen. Dat laatste hoort thuis in de vrijwillige hulpverlening.

Ondanks die pertinente kritieken die werden verwoord door de Kinderrechtencommissaris en opgenomen in een aantal adviezen, en tegen internationale verdragen, de Vlaamse minister van Welzijn en het Vlaams Parlement in, blijft minister Onkelinx koppig vasthouden aan haar voorstel. Het Vlaams Parlement heeft de Vlaamse minister van Welzijn altijd erg rechtlijnig gesteund. Dat was ook tijdens de vorige legislatuur zo. We moeten die eensgezindheid uitspelen. In de resolutie die hier op 5 maart is goedgekeurd, vraagt de meerderheid om met de federale regering te overleggen over het wetsontwerp betreffende de jeugdbescherming en de tenlasteneming van minderjarigen die een MOF hebben gepleegd, en over de gevolgen hiervan voor de Vlaamse overheid. De minister is nog een stapje verder gegaan: ze heeft gezegd dat ze niet wil opdraaien voor de bijkomende 16 miljoen euro die nodig zal zijn voor de uitvoering van de hervorming als de hervorming niet beantwoordt aan wat Vlaanderen wil.

Ik heb de indruk dat het vijf voor twaalf is. Minister Onkelinx stelt dat zij de gemeenschappen bij een en ander zal betrekken op het moment dat de Kamercommissie Justitie het ontwerp heeft goedgekeurd. U weet ook wat dat betekent, het is de gekende salamipolitiek. Twee van uw meerderheidspartijen, sp.a en de VLD, zullen op dat moment het ontwerp in de Kamercommissie mee hebben goedgekeurd. Vlaanderen zal op dat moment ten gronde niet veel meer kunnen wijzigen aan het ontwerp.

Mevrouw Claes heeft op een persconferentie aangekondigd dat ze amendementen zou indienen om het ontwerp bij te sturen. Ik ben op de site van de Kamer van Volksvertegenwoordigers op zoek gegaan naar die amendementen en ik heb mijn licht opgestoken bij commissieleden, maar tot vandaag zijn deze amendementen namens de meerderheid nog niet ingediend. Ik wilde graag weten van de leden van de meerderheid wat zij hebben ondernomen om het Vlaamse standpunt daar duidelijk te maken en hoe dit eventueel in amendementen is omgezet.

Als er nu niet op tafel wordt geklopt, komen we terecht in de salamipolitiek en wordt een slecht ontwerp goedgekeurd. Dan dreigt opnieuw voor 10 jaar immobilisme in een sector die absoluut dynamiek nodig heeft. De oorzaak is een fundamenteel verschil in visie tussen de federale overheid, die het kader vastlegt, en de Vlaamse overheid die de maatregelen moet uitvoeren.

Het is onmogelijk een wet uit te voeren waarin men niet gelooft of waar men niet kan achterstaan. Dat leidt tot een situatie waar niemand beter van wordt, en zeker de jongeren in de bijzondere jeugdzorg niet. Wij zijn voorstander van een vraaggestuurd beleid. Laten we dus de jongeren centraal stellen en nu onze tanden laten zien. Het gaat om onze ideologische overtuiging.

Ik zal een motie betreffende een belangenconflict indienen. Vervolgens kan hierover worden gestemd. De goedgekeurde motie kan op haar beurt het federale debat opschorten zodat wij de federale overheid vooralsnog kunnen dwingen met ons aan tafel te gaan zitten alvorens er wordt gestemd.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik sluit mij volledig aan bij wat mevrouw Vogels heeft gezegd. We weten dat Vlaanderen eensgezind fundamentele kritiek heeft op het ontwerp dat op dit ogenblik in de Kamercommissie Justitie wordt besproken. We hebben hierover in deze commissie al herhaalde-

Dillen

lijk gedebatteerd. Steeds werden onze Vlaamse eisen en verzuchtingen beklemtoond.

Ik vrees inderdaad dat het nu vijf voor twaalf is. De federale minister en de Kamercommissie zijn niet bereid in te gaan op de duidelijke Vlaamse eisen en verzuchtingen, zoals ze in december door de Vlaamse Regering unaniem zijn geformuleerd en gesteund door het Vlaams Parlement.

Mevrouw de minister, enkele weken geleden hebt u op mijn vraag geantwoord dat u het jeugdsanctierecht wil agenderen op de eerstvolgende bijeenkomst van het Overlegcomité ergens in mei. Vandaag moeten we vaststellen dat minister Onkelinx op een vrij arrogante manier stelt dat zij hiermee helemaal geen rekening houdt. Zij wil eerst de besprekingen laten plaatsvinden in de Kamercommissie en pas met ons praten als het ontwerp daar is goedgekeurd.

Het systeem dat minister Onkelinx wil hanteren, houdt ernstige risico's in. De mogelijkheid bestaat immers dat weinig of geen rekening wordt gehouden met het Vlaamse standpunt. Van zodra het ontwerp is goedgekeurd in de commissie, zullen er nog weinig of geen aanpassingen volgen.

Ik heb mijn licht opgestoken bij de leden van de commissie. Er verschijnt niet veel over in de pers. Ik vrees dat ondanks de unanieme goedkeuring in het Vlaams Parlement, de Vlaamse partijen van de meerderheid in het federale parlement er een ander idee op nahouden van de wijze waarop zij de Vlaamse eisen en verzuchtingen moeten verdedigen in de Kamercommissie. De VLD en sp.a hebben u in de Vlaamse Regering wel gesteund. Een partij en haar vertegenwoordigers zouden maar één standpunt mogen verdedigen, onafhankelijk van het niveau waarin ze functioneren. Ik vind dat men telkens uit een mond moet spreken. Dat is duidelijk niet het geval in de Kamercommissie Justitie, mevrouw de minister, wel integendeel. Daar verdedigen de partijen die op federaal niveau de meerderheid vormen, niet eensgezind de mening die aan Vlaamse kant is gevormd. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de plannen van sp.a, die bij monde van mevrouw Claes de uithandengeving blijft verdedigen, hoewel dat een beetje anders gebeurde dan zoals in het oorspronkelijk ontwerp bepaald. Dit is slechts een voorbeeld, maar ik kan er nog verschillende andere opsommen.

Mevrouw de minister, ik denk dat we krachtdadiger moeten optreden. Mevrouw Vogels heeft al een motie van belangenconflict aangekondigd, en onze fractie doet hetzelfde. We vinden dat we kort op de bal moeten spelen, dat we doortastend moeten optreden en dat we niet mogen wachten tot de bespreking in de Kamercommissie Justitie afgelopen is, want dan verandert er niets of heel erg weinig.

Mevrouw de minister, ik wil u hierover een aantal vragen stellen. Het standpunt van minister Onkelinx om het overleg uit te stellen tot na de goedkeuring waarborgt geenszins dat rekening wordt gehouden met de Vlaamse eisen en verzuchtingen. Ze heeft dat standpunt duidelijk laten horen in de Kamercommissie Justitie op 8 juni, ondertussen Zal twee weken geleden. Hebt u daar ondertussen al op gereageerd? Hebt u initiatieven genomen om dit dossier toch bij hoogdringendheid te laten agenderen?

De Vlaamse meerderheidspartijen in de Kamer hebben inmiddels reeds verschillende amendementen ingediend op het wetsontwerp, waarvan ik de tekst echter nog niet heb kunnen lezen. Hebt u daar inzage in? Werden deze amendementen vooraf aan u voorgelegd? Per slot van rekening zijn deze partijen op Vlaams niveau uw bondgenoten. Wat is eventueel uw reactie op die amendementen?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik denk dat het standpunt van CD&V u allen bekend is: we onderschrijven het regeerakkoord en we onderschrijven het standpunt van de Vlaamse Regering van 24 december, dat voor ons zowel het kader als de inhoud bepaalt van het overleg met het federale niveau.

We hebben ook kunnen vaststellen dat hiervoor een groot draagvlak bestaat in de sector zelf. In februari is er een samenkomst in Gent geweest. Verder is er het geactualiseerde advies van het Kinderrechtencommissariaat, dat niet alleen reageert op het standpunt van de Vlaamse Regering, maar ook al op de licht geamendeerde teksten of

Merckx-Van Goey

de voorstellen voor amendementen die in de commissie voor Justitie voorliggen. We weten dat dit overleg heeft plaatsgevonden.

Onze fractie vindt dat de minister, van zodra de teksten in de Kamercommissie Justitie behandeld zijn – en bij mijn weten is dat vandaag –, ervoor moet zorgen dat dit overleg zo snel mogelijk kan plaatsvinden. Het overleg moet niet alleen dienen om akte te nemen van de teksten die uiteindelijk werden goedgekeurd in de Kamercommissie, op dit overleg moet het ook gaan over de financiële repercussies die dit alles zal hebben. We vinden dat het Vlaamse niveau over de volle vrijheid beschikt om al dan niet over te gaan tot het afsluiten van samenwerkingsakkoorden. Ik herhaal nogmaals dat ons standpunt hetzelfde blijft als dat van de Vlaamse Regering van 24 december.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil hier niet herhalen wat de voorgaande sprekers reeds hebben gezegd. Wel wil ik graag aanhalen wat de Vlaamse Regering heeft gezegd in de regeringsverklaring van 18 mei, namelijk dat er zeker overleg moet zijn over het wetsontwerp inzake jeugdsanctierecht. Ik denk dat het belangrijk is dat de partijen in de Vlaamse Regering en ook de partijen op federaal niveau uit een mond spreken, want ik vind het verre van logisch dat op Vlaams niveau de ene beslissing wordt genomen terwijl op federaal niveau iets anders wordt gezegd. Ik vind dat heel eigenaardig en ik wil de partijen dus oproepen om opnieuw na te denken en om misschien op federaal niveau meer de eisen van Vlaanderen te ondersteunen, want dat is echt een belangrijk onderwerp. Daarom ondersteun ik de vragen van mevrouw Vogels. En zoals mevrouw Vogels daarnet al zei, mogen de jongeren niet het slachtoffer worden van deze hele historie.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wens niet meer in te gaan op de inhoud van deze zaak. We hebben hierover al voldoende duidelijkheid geboden. Dit is een fundamenteel maatschappelijk debat dat we zeker moeten voeren. De criminaliteit bij onze jongeren, niet alleen de problematische, maar ook de misdrijven, vormen samen een belangrijk thema dat moet worden aangepakt. We mogen niet vervallen in immobilisme in deze sector.

Het grootste drama in dit dossier is dat Vlaanderen zijn kans heeft gemist en niet eendrachtig was op het moment dat er formeel een standpunt moest worden ingenomen. We kunnen er hier wel eensgezind over zijn, maar het probleem is dat de vorige Vlaamse Regering, toen haar werd gevraagd een formeel standpunt over dit ontwerp in te nemen, daar niet in geslaagd is. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Dat is wel degelijk waar. Het stond zelfs in het advies van de Raad van State dat het formele overleg afgerond werd en dat de toenmalige Vlaamse Regering er jammer genoeg niet in geslaagd was een standpunt te formuleren. Ik laat het aan u over om dat te weerleggen. Daarna hebben wij als nieuwe ploeg besloten dat we moeten roeien met de riemen die we hebben en dat we in dit dossier al het mogelijke moeten doen.

We hebben dat dan ook gedaan, en zijn er met deze regering wel in geslaagd tot een gemeenschappelijk standpunt te komen. Daar is al naar verwezen op 24 december 2004, toen de Vlaamse Regering besliste dit thema opnieuw te agenderen op het Overlegcomité. We hebben daar toen een toelichting gegeven over onze visie op het ontwerp en de knelpunten die we daarin zagen. Er werd beslist dat er kans was tot amendering en dat er opnieuw een round-up zou volgen na de stemming in de Kamercommissie. Daarna volgen er sowieso nog procedures, maar we zullen dan wel het bilan van de sterktes en de zwaktes opmaken. Ik kan me daar vandaag niet over uitspreken, aangezien de gesprekken in de Kamercommissie nog lopen.

Nadat de Vlaamse Regering een standpunt had ingenomen en het overleg in het Overlegcomité had plaatsgevonden, dook nog een nieuw element op. De minister-president heeft namelijk het initiatief genomen om het onderwerp opnieuw op de agenda van het Overlegcomité te zetten. De federale regering huldigt echter het heel eenduidige standpunt dat Vlaanderen zijn kans gemist heeft in het formele overleg, en wacht dus af. Ze ziet geen enkele reden om nog verder overleg te plegen.

Vervotte

Voor alle duidelijkheid hebben we op 31 mei aan minister Onkelinx geschreven om haar te herinneren aan haar engagement onmiddellijk na de stemming in de Kamercommissie met ons te overleggen. Op 7 juni heeft ze daarop geantwoord: '[…] besluit ik dat het aangewezen is om de voorbereidingen pas dan, maar dan wel onmiddellijk en intensief, op te starten na de desbetreffende stemming.' Daarmee heeft ze haar engagement bevestigd.

Ik ben van mening dat ik alle middelen ten volle heb uitgeput om de Vlaamse visie dat we toch tot een standpunt gekomen zijn, ingang te doen vinden bij de bespreking en de uitwerking van het ontwerp zoals het vandaag vorm krijgt. Het is niet aan mij om te beoordelen welke parlementaire initiatieven daaromtrent nodig zijn of welke stappen de Vlaamse volksvertegenwoordigers kunnen zetten om het unanieme Vlaamse standpunt naar voren te schuiven.

Er is geen overleg geweest over de amendering. Ik heb het standpunt van de Vlaamse Regering voldoende duidelijk kenbaar en zichtbaar gemaakt, in de hoop dat de Vlaamse partijen en hun parlementsleden zich rond dit Vlaamse standpunt zouden verenigen. Ik reken er immers op dat het standpunt dat hier in de debatten naar voren is gekomen, unaniem wordt gedragen en vertolkt wat er in Vlaanderen leeft, niet alleen in het parlement en de regering, maar ook op het terrein. Zoals mevrouw Merckx zei, is dat zeer vaak gebleken tijdens studiedagen en bij andere gelegenheden. Ik ga er dan ook van uit dat het Vlaamse standpunt door de Vlaamse leden van het federale parlement en de leden van het Vlaams Parlement wordt verdedigd.

Kortom, we hebben alle mogelijke middelen aangegrepen. We blijven het dossier nauwgezet volgen, en hebben een brief geschreven om in debat te kunnen gaan. Ik zal niet nalaten te reageren als we de resultaten kennen van de stemming in het federaal parlement. We zullen een globale beoordeling maken nadat alle amendementen behandeld zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw de minister, het valt me op dat de andere meerderheidspartijen hier oorverdovend zwijgen.

Ik vind dat heel erg. In het verleden waren sp·a en de VLD het altijd met ons eens over de grond van de zaak: het kan niet dat jongeren uit handen worden gegeven, en er moet een rechtswaarborgmodel komen en geen beschermingsmodel. Ik vrees dat deze regering een bocht aan het maken is, en het is dan erg klein om te schermen met het argument dat de vorige regering de kans heeft gemist om de zaak tegen te houden. Sinds 2000 heeft de vorige regering samen met het parlement consequent hetzelfde standpunt verdedigd, ook op het federale niveau. Alleen heeft de vorige Vlaamse Regering tijdens de laatste maanden van haar bewind verzuimd om tijdig een advies aan minister Onkelinx te bezorgen. Als minister Onkelinx daarvan een zaak maakt, dan zegt dat veel over haar aanpak. Wij mogen dat echter niet als een argument gebruiken. Het was zonneklaar welk standpunt Vlaanderen innam. De redenering van minister Onkelinx is zuiver formalistisch. Ze zegt dat we ons standpunt nogmaals tegen een bepaalde datum op papier hadden moeten zetten, en dat we al onze kansen hebben verspeeld omdat dit niet is gebeurd. Zo ga je niet om met een partner waarmee je samen een beleidsdomein moet beheren.

Mevrouw Merckx, u zegt dat we na de stemming in de Kamercommissie zullen kunnen onderhandelen. Dat gelooft u zelf toch niet? Van zodra er is gestemd, is het kalf verdronken, want dan zijn twee meerderheidspartijen al door de knieën gegaan. Op dat ogenblik kunnen we alleen nog onderhandelen over punten en komma's. Grote debatten over samenwerkingsakkoorden kunnen dan wel leiden tot enkele achterhoedegevechten tussen het federale niveau en het Vlaamse niveau, maar ook tot niet meer dan dat. Het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering en de sector zelf geloven niet in de uitvoering van dit ontwerp. Het zou dan ook ongehoord zijn als we dit niet zouden tegenhouden. Ik herhaal dat ik een motie betreffende een belangenconflict aankondig. Ik wil weten wie voet bij stuk houdt. We hebben in deze zaak gewoon gelijk. We hebben al 20 jaar een visie op jeugdbescherming. Die visie past volledig in de 21ste eeuw, is conform de kinderrechten en past in een rechtswaarborgmodel.

We mogen nu niet plooien en bereid zijn om nogmaals 20 jaar te werken met een visie die niet de onze is. De Franstaligen kleven een negentiendeeeuwse visie aan. Afgezien van nog één ander Europees land, wordt hun model nergens nog toegepast. Zullen we dat model zomaar slikken om

Vogels

de rust in de federale regering te bewaren? Dat kan toch niet!

Minister Inge Vervotte: Inhoudelijk ben ik het helemaal met mevrouw Vogels eens. Ze heeft het echter verkeerd voor als ze zegt dat het feit dat Vlaanderen in mei 2004 er niet in is geslaagd een officieel standpunt in te nemen, een futiliteit is. Ik kan haar verzekeren dat dit feit precies de angel in het dossier is.

Het klopt dat Vlaanderen een uitgesproken visie heeft, maar het is bijzonder jammer dat de toenmalige regering er niet in is geslaagd de visie van het parlement over te maken aan de federale regering. Daarom proberen we vandaag met alle mogelijke middelen onze tanden te laten zien.

Mevrouw Mieke Vogels: U hebt fundamenteel ongelijk. Het is niet omdat dit advies niet op tijd is bezorgd, dat minister Onkelinx daar rekening mee zou hebben gehouden.

Minister Inge Vervotte: Waarom is dat advies toen dan niet ingediend?

Mevrouw Mieke Vogels: Dat is eigenlijk een detail. Ik heb heel veel interministeriële conferenties meegemaakt waar ook de ministers Onkelinx en Verwilghen aan deelnamen. Het standpunt van Vlaanderen was en is voor iedereen bijzonder duidelijk. De federale regering probeert ons nu met een formalistisch argument te pakken. Zo ga je echter niet om met partners waarmee je een beleid moet voeren!

Minister Inge Vervotte: Ik kan alleen vaststellen dat dit formalistisch argument er wel voor zorgt dat zelfs de Raad van State in een advies stelt dat Vlaanderen formeel geen enkel argument meer in handen heeft. Ik ben het helemaal met u eens dat het spijtig is dat we zo moeten samenwerken, maar het argument is er wel.

Mevrouw Mieke Vogels: Gebruik dan toch de macht die u hebt: keur de motie betreffende een belangenconflict goed en zorg ervoor dat het debat wordt heropend. Als we nu niet reageren, verzeilt Vlaanderen in minstens 10 jaar immobilisme.

Mevrouw Marijke Dillen: Formeel bekeken heeft de minister gelijk: Vlaanderen heeft een kans laten liggen. De Raad van State is ook die mening toegedaan.

Mevrouw Mieke Vogels: Die adviezen van de Raad van State worden dikwijls terzijde geschoven.

Mevrouw Marijke Dillen: Dat is juist, maar toch is het een argument. Wel betreur ik samen met mevrouw Vogels dat de Vlaamse meerderheidspartijen in de Kamer dat argument misbruiken omdat ze de Vlaamse eis niet willen doordrukken. Ik weet wel dat de minister over de grond van de zaak hetzelfde denkt als wij. De dubbelzinnigheid en hypocrisie van de Vlaamse meerderheidspartijen in de Kamer is onwaarschijnlijk schandalig, en ik betreur dat de vertegenwoordigers van die partijen hier zwijgen.

Mijn fractie verwijt de minister niets inzake de afhandeling van dit dossier. Ik denk dat ze dit dossier goed heeft proberen aan te pakken. De afhandeling ervan is echter wel het zoveelste bewijs van de onvoorstelbare Waalse arrogantie. Minister Onkelinx vindt dat de Vlamingen zich maar moeten neerleggen bij wat zij beslist. Zij weigert rekening te houden met de standpunten van de meerderheid in dit land. Ook met het werkveld zelf wil ze geen rekening houden. De jeugdrechtbanken hebben al meermaals duidelijk gemaakt dat ze helemaal niet gelukkig zijn met de voorliggende tekst.

Bijgevolg begrijp ik de goedgelovigheid van mevrouw Merckx niet. We mogen niet wachten tot de zaak hiernaast is afgewerkt. Als we dat doen, is het kalf verdronken. Mevrouw Merckx heeft meer dan genoeg ervaring met het werk in de Kamer om te weten dat van zodra er iets in een commissie is goedgekeurd, er misschien nog wel punten en komma's kunnen worden veranderd, maar meer niet. Een fundamentele koerswijziging is dan uitgesloten.

Ik roep daarom mevrouw Merckx op om niet naïef te zijn en samen met ons een motie betreffende een belangenconflict goed te keuren. Dat is mijns inziens nog de enige mogelijkheid om resultaten af te dwingen. Zo wordt de Kamercommissie gedwongen met ons rekening te houden. Vlaanderen moet eensgezind laten weten dat het

Dillen

niet op zijn kop laat zitten. Ook wij zullen dus een motie betreffende een belangenconflict indienen.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik neem akte van de mededelingen dat Groen! en het Vlaams Belang een motie betreffende een belangenconflict willen indienen. We zullen daar in eer en geweten over stemmen. Zo'n motie moet eigenlijk leiden tot de organisatie van een interministeriële conferentie. Uit de verklaring van de minister blijkt echter dat het nu al vaststaat dat er zo'n interministeriële conferentie wordt georganiseerd.

De vertegenwoordigers van CD&V hebben in de Kamer de Vlaamse standpunten verwoord. In die interministeriële conferentie moeten niet enkel de inhoud, maar ook de financiële gevolgen ter sprake komen. In elk geval moet de tekst conform zijn met het Kinderrechtenverdrag. In dat licht is het cruciaal om te weten of in de tekst de uithandengeving blijft behouden. Als dat het geval is, is er een probleem.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door mevrouw Dillen en door mevrouw Merckx werden tot besluit van deze interpellaties met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering. Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het concept van woonaanpassing voor ouderen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Jans tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het concept van woonaanpassing voor ouderen.

Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ouderen wonen nog al te vaak oncomfortabel, in een onaangepaste omgeving. Zeker in landelijke gebieden, en dan vooral in kleine dorpen, is dat nog het geval. Vaak veroudert de woning samen met de bewoners, en de kwaliteit van de woning neemt met de leeftijd af.

Alleenstaanden en hoogbejaarden zitten in de moeilijkste situaties. Hun woningen zijn gemiddeld minder vaak uitgerust met een badkamer of douche en centrale verwarming. Dikwijls blijken ouderen niet over de nodige fondsen of stimuli te beschikken om verbeteringswerken aan te vatten.

Uit de sociaal-economische enquête die het NIS in 2001 afnam, blijkt dat 4 op 100 woningen geen toilet binnenshuis hebben of voorzien zijn van een badkamer. Een onaangepaste woning zorgt niet alleen voor een slechte woon- en leefkwaliteit, maar ook voor ronduit levensgevaarlijke situaties. Vooral trappen en badkamers leveren voor ouderen beduidend meer gevaar op dan voor de rest van de bevolking.

Ons Zorgnetwerk en de Landelijke Thuiszorg namen in 2001 het initiatief om een concept rond woonaanpassing op te starten. Momenteel bestrijkt deze dienst met 5 deeltijdse coördinatoren vier provincies, namelijk Vlaams-Brabant, Limburg, Antwerpen en een deel van Oost-Vlaanderen.

De coördinatoren staan in voor de begeleiding en vorming van verzorgenden die aan huis gaan bij ouderen, maar ook bij personen met een handicap of jongere zorgbehoevenden. De verzorgenden worden verondersteld de bewoners te overtuigen van het feit dat er iets moet gebeuren aan de woning om veiligheidsredenen of omdat er een bepaalde nood bestaat. Vaak hebben zij immers een vertrouwensrelatie met de bewoner. Van zodra de bewoner overtuigd is, gaat iemand van het project ter plaatse en bespreekt de situatie en de mogelijke aanpassingen. Hij of zij stelt een dossier samen, vraagt de bestaande subsidies aan, zoekt een aannemer, begeleidt de werken en zorgt voor de afwerking van het dossier.

Jans

Ook een klusjesdienst maakt deel uit van het concept. Sinds het opstarten ervan begin 2002 zijn er 69 vormingsmomenten geweest voor verzorgenden en werden er in totaal 286 cliëntdossiers voor woningaanpassing geopend. De dossiers hebben vooral betrekking op het plaatsen of aanpassen van het sanitair, het wegwerken van niveauverschillen, het installeren van een traplift of het plaatsen van hulpmiddelen.

Het project wordt gesubsidieerd met projectsubsidies op provinciaal niveau, de gekende Vlaamse aanpassingspremies, sponsoring en bijdragen van de cliënt zelf.

Mevrouw de minister, in de beleidsnota 2004-2009 stelt u duidelijk dat u ouderen zo lang mogelijk zo normaal mogelijk wil laten leven, hen maximaal thuis wenst te ondersteunen en zo min mogelijk wil verplichten om te verhuizen. U wenst meer nadruk te leggen op de woon- en leefaspecten in plaats van enkel te focussen op zorg.

Beschikt u over recente informatie, of zijn er momenteel onderzoeken aan de gang betreffende wooncomfort bij ouderen? Acht u het eventueel aangewezen hierover een onderzoeksopdracht uit te schrijven? Past het hier omschreven project binnen de doelstelling om mensen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen als zij dit wensen? En welke initiatieven zijn er mogelijk vanuit Welzijn? Werd er over deze beleidsdoelstelling al overleg gepleegd met de Vlaamse minister bevoegd voor Wonen? Zijn er al voorlopige conclusies getrokken?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ik sluit mij volledig aan bij deze vraag. Ik heb nog een bedenking bij de vergrijzingproblematiek. Een derde van de woningen zal tegen 2020-2030 worden bewoond door mensen ouder dan 65. Wij moeten daar vandaag al meer aandacht voor hebben. Ik heb ook minister Keulen daarover aangesproken. Het is inderdaad belangrijk om via premies de huizen confortabeler te maken.

Mevrouw Jans heeft al een aantal problemen aangehaald. Ik voeg er twee aan toe. Ten eerste is de procedure zeer zwaar en zouden we ze moeten verlichten. Dat behoort tot de bevoegdheid van uw collega. Ten tweede moeten de premies die door de provincies worden gegeven, worden afgestemd op de Vlaamse. Ook hierin zal minister Keulen het initiatief moeten nemen. Het zou de zaken veel vereenvoudigen. Dankzij deze premies slagen veel mensen erin hun woning aan te passen zonder zelf een euro te moeten bijleggen. Dat is een belangrijk signaal.

Mevrouw Vera Van der Borght: Ik sluit mij eveneens aan bij deze vraag, maar ik wil er een voorstel aan toevoegen. De aanpassing van de woning en de subsidiëring ervan is een aspect, maar er zijn nog andere interessante experimenten. Ik refereer specifiek aan een experiment van het OCMW van Kortrijk. Dit experiment zou in het kader van Telecare kunnen worden meegenomen. Ik vond het een zeer nuttig experiment en zal het graag in de toekomst blijven opvolgen. Het kan zeer interessant blijken.

Mevrouw Elke Roex: Er leven heel wat ideeën. De aanpassing aan de woning is een belangrijk thema. Er zijn verschillende formules mogelijk. Ik wil een aanvulling geven van de bestaande projecten. Ik denk bijvoorbeeld aan het project dat in Brussel rond buurtconciërges loopt. Thuiszorg komt immers niet bij alle bejaarden thuis. De buurtconciërges doen dat wel. Er wordt niet alleen naar woonaanpassing gekeken, maar zij lanceren ook een aanbod aan thuiszorg. In de grote steden, maar ook op het platteland is de eenzaamheid bij bejaarden zeer groot. Zij kennen vaak het aanbod niet. Dat is een belangrijk aspect als wordt gesproken over kwalitatief verder thuis wonen.

Is er een globale aanpak in de maak om de levenskwaliteit van thuiswonende bejaarden beter te garanderen dan nu het geval is?

Mevrouw Vera Van der Borght: In het OCMW van Aalst loopt een gelijkaardig project. Het heet Buurtantenne en wordt zeer positief onthaald. Vanaf een bepaalde leeftijd worden alle bejaarden aan huis bezocht. Het project is opgestart in het kader van de dienstenwerkgelegenheid. We zijn gestart met zes mensen. De dienstenwerkgelegenheid is echter gestopt en het project werkt nu nog slechts met drie personen. We vonden het project zo interessant dat werd besloten het toch in leven te houden. De eenzaamheid en het gebrek aan

mobiliteit van de bejaarden komen er heel vaak naar boven.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Het project is ontstaan vanuit de verzorgenden, de diensten en de thuiszorg. Het is belangrijk dat de minister daar bij het ontwerpen van reglementering of ondersteuning rekening mee houdt. De diensten hebben ter zake immers geen monopolie. Mensen moeten voldoende weerbaar zijn om voor zichzelf op te komen, dossiers aan te vragen en de administratieve rompslomp te doorlopen. Vermits de minister verantwoordelijk is voor de taakomschrijving van de diensten voor de thuiszorg kan dergelijke begeleiding mee worden opgenomen als een van de mogelijke taken.

Zo zouden er mensen kunnen worden vrijgesteld om als coördinator op te treden. In Wijgmaal is het verfrissend vast te stellen dat er in de diensten voor thuiszorg nu ook mannen actief zijn. Het feit dat ook zij zorgtaken op zich nemen, kan alleen maar meer evenwicht in het volbrengen van zorg in onze omgeving brengen.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, wat de concrete vraag van mevrouw Jans betreft, is het vandaag zo dat daarover geen specifieke onderzoeken of studies zijn verricht. Wij beschikken uiteraard wel over statistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek. De cijfers zeggen dat het sanitaire comfort in Vlaanderen hoger scoort dan in België, namelijk 96,5 percent van het woningenbestand heeft een eigen badkamer en 97,6 percent beschikt over een toilet binnenshuis. Het is dus geen prioriteit daar nu een studie over op te starten, want we beschikken over voldoende cijfers.

Als men spreekt van zorgdifferentiatie of mensen zo lang mogelijk in de eigen omgeving te houden, dan is samenwerking met het beleidsdomein Wonen absoluut nodig. Ik denk bijvoorbeeld aan de socialewoningbouw. We hebben al verschillende malen verwezen naar het Woonzorgdecreet. Het is de bedoeling dat er tijdens deze legislatuur aan wordt gewerkt. Ik vind het een zeer belangrijk decreet net omdat gedifferentieerde zorg, waar we allemaal voorstander van zijn, daarin kan worden gereflecteerd. Dat moet samen met het departement Wonen gebeuren. Alleen werken vanuit Welzijn zou te eng zijn.

We voeren hierover al gesprekken met minister Keulen en zullen die in de toekomst zeker nog voortzetten. De financiële ondersteuning via woonaanpassingpremies is een element van het debat over infrastructuur. De administratieve vereenvoudiging maakt daar ook deel van uit. Naar aanleiding van het lokaal sociaal beleid krijgen veel lokale besturen de vraag om iets gelijkaardigs te doen voor huisvesting. Zij zijn vragende partij voor meer afstemming met het domein Wonen. Het lokaal sociaal beleid is een initiatief van Welzijn, maar in de toekomst moet dat een bredere invulling krijgen.

Het is de taak van Welzijn om Levensloop Bestendig Bouwen en andere initiatieven te promoten en mensen daarover te informeren en te sensibiliseren. Er is ook het platform Wonen van Ouderen, dat financieel wordt ondersteund. En verder zijn er nog de lokale dienstencentra in Antwerpen die op financiële steun konden rekenen voor het opstarten van een cel woonadvies/woonaanpassing. We kunnen dus van hun ervaringen leren. Ik wijs ook op de erkenningopdracht van de regionale dienstencentra die binnen het Thuiszorgdecreet zijn erkend om een adviserende functie te vervullen voor woonaanpassing en alles wat daarmee te maken heeft.

Het is aan ons om meer te mobiliseren en te sensibiliseren. Het is mijn bedoeling deze taak met de regionale dienstencentra voort op te nemen. Er is door Telecare nog gevraagd naar het project van het OCMW in Kortrijk. Het is de bedoeling om dit verder uit te breiden binnen onze experimentele projecten. Het is zinvol en nuttig en we willen dit bekijken in het kader van onze experimentele projecten.

Wat de kwaliteit van thuiswonende bejaarden betreft, moeten we komen tot een totaalvisie. Er is het Woonzorgdecreet, dat we willen uitwerken, maar we hebben ook een visie over de woonzorgcentra en er is de visie van het gedifferentieerd aanbod. De vraag is welke actoren welke rol zullen spelen. De lokale dienstencentra kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Met de vereniging van de lokale dienstencentra heb ik afgesproken tot een duidelijke taakafbakening te komen tussen de lokale en de regionale dienstencentra. Woonaanpassingen die vandaag tot de bevoegdheid van de regionale dienstencentra behoren, zouden voor

specifieke onderdelen door de lokale dienstencentra worden opgenomen. Dat zou in de globale visie passen inzake woonzorgcentra waarin het kwaliteitsdenken kan worden ingepast. Daarin kan ook dat kwaliteitsdenken worden ingebouwd, maar ook andere elementen die de sprekers hier al aanhaalden, bijvoorbeeld eenzaamheid, isolement en veiligheid.

Natuurlijk moet ook de thuiszorg zelf belangrijke taken opnemen. Ik weet niet of de uitbreiding van het takenpakket van de thuiszorgdiensten wel zo'n goed idee is. Ik denk dat ze vandaag reeds belangrijke taken opnemen, die ook nog verder moeten worden verfijnd. Ik zou veeleer het debat aangaan met alle actoren die vandaag meespelen, om daarbij te komen tot een duidelijke afstemming, coördinatie en taakafspraken. Ik denk dat het een hele uitdaging is om te komen tot een integrale visie inzake thuiszorg en woonzorgcentra.

De heer Luc Martens: Ik heb nog een randbemerking. Ik denk dat het, onder andere in het licht van de implementatie van het Woonzorgdecreet, niet alleen nuttig is om na te gaan wat de verschillende actoren denken, maar ook welke inzichten het wetenschappelijk onderzoek ons aanreikt. Ik wil daarbij aandacht vragen voor een groep van ouderen die de volgende jaren alleen nog maar zal toenemen, namelijk ouderen die dementeren en daardoor een heel specifieke benadering vragen. Als we spreken over bejaarden, zijn we snel geneigd het enkel te hebben over bejaarden waarbij bij wijze van spreken de machinerie een beetje minder soepel begint te lopen, terwijl er ook een groeiende groep is van ouderen die psychisch belast zijn en dementeren. Dat vraagt in veel opzichten een specifiek antwoord, bijvoorbeeld op het vlak van de infrastructuur. Ik denk dat het nuttig is om de wetenschappelijke inzichten hieromtrent in het debat op te nemen. Ik zeg dat alleen maar als een bedenking in de marge, want ik weet niet in welke mate we er de komende maanden en jaren toe zullen komen het debat meer ten gronde te voeren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekenning van het persoonlijk assistentiebudget

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Stevens tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekenning van het persoonlijk assistentiebudget.

Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb opnieuw een vraag over het persoonlijk assistentiebudget (PAB), en mijn vraag is ingegeven vanuit mijn contacten met mensen die actief zijn binnen de 'PAB-beweging'. Die mensen zijn echt bezorgd over de toekomst van het PAB en van het persoonsgebonden assistentiebudget (PGB).

Ik heb vernomen dat er om bepaalde redenen, zoals het beperkte aantal reeds ingeschaalde kandidaat-budgethouders, een nieuwe prioriteitenlijst is opgesteld voor de toekenning van het PAB. De nieuwe budgethouders kunnen waarschijnlijk pas in oktober of november beginnen met hun PAB. Bovendien zijn er 3.000 wachtenden voor een PAB, terwijl slechts ongeveer 220 mensen er deze herfst aan zullen kunnen beginnen. Dat is dus echt wel een heel kleine groep, niet eens 10 percent van die 3.000.

Naar ik heb vernomen, zijn de betrokken verenigingen en de kandidaat-budgethouders niet echt gelukkig met deze gang van zaken. Misschien is het goed de procedure op bepaalde punten te verbeteren. In die zin ga ik akkoord met de passage in uw beleidsnota die stelt dat het PAB constant moet worden geëvalueerd, geactualiseerd en bijgestuurd. Ik pleit er echter wel voor om de procedure, na een grondige evaluatie en de daaropvolgende aanpassingen, voor een tijdje te behouden, want dat is echt wel nodig om rechtszekerheid te bieden aan de kandidaat-budgethouders, die dan tenminste weten wat ze kunnen verwachten. Ze mogen niet altijd het slachtoffer worden van continue wijzigingen in de procedure. Momenteel blij-

Stevens

ven deze personen lange tijd in onzekerheid verkeren, of moeten ze wachten tot laat in het jaar alvorens ze kunnen beginnen met hun PAB. Volgens mij is dat een beetje strijdig met het principe van behoorlijk bestuur.

Daarnaast had ik graag vernomen, mevrouw de minister, of u al enige duidelijkheid heeft over de evaluatie die u hebt aangekondigd in uw beleidsnota. Hoe ver staat u met de voorbereiding van een nieuwe prioriteitenlijst? Wanneer mogen we deze nieuwe prioriteitenlijst verwachten? Wanneer zullen de kandidaat-budgethouders die volgens de geplande prioriteitenlijst nog dit jaar in aanmerking komen voor een PAB hier effectief mee van start kunnen gaan? Ik vraag me af of een meerjarenbeleid misschien niet beter zou zijn, zodat het niet altijd nodig is een nieuwe prioriteitenlijst of de bevestiging van de prioriteitenlijst te moeten afwachten vooraleer de hele procedure van toekenning van start kan gaan. Ik vind dat we er toch minstens naar moeten streven die prioriteitenlijst bij het begin van het jaar vast te leggen, of zelfs op het einde van het vorige jaar, zodat mensen dus zo vroeg mogelijk met hun PAB kunnen beginnen. Doordat het opstellen van die prioriteitenlijst zo lang aansleept, komen nieuwe budgethouders pas erg laat in het jaar te weten of ze van start kunnen gaan of niet, waardoor het niet altijd makkelijk is om het volledige budget dan nog op te gebruiken en ze dus vaak nog geld over hebben op het einde van het jaar. Dat vind ik echt een beetje zonde, wetende dat er dergelijke lange wachtlijsten zijn.

Mevrouw de minister, bent u er voorstander van een deskundigencommissie te benoemen voor een periode langer dan 1 jaar? Op dit moment worden de deskundigen namelijk telkens voor 1 jaar benoemd en moet men dus telkens opnieuw wachten op deze benoeming alvorens men verder kan gaan. Ook dat geeft volgens mij niet echt blijk van behoorlijk bestuur. Ik denk dat er een betere manier van werken mogelijk is, via een meerjarenbenoeming of een betere voorbereiding van deze benoeming. Dan is er dus ook geen hiaat tussen het mandaat van de vorige commissie en dat van de nieuw te benoemen commissie. Dit kan ook een factor zijn in het verkorten van de procedure. Een andere mogelijkheid om de procedure in te korten zou er ook in kunnen bestaan om vooraf-gaand aan de toekenning meer mensen in te schalen. Enkel op die manier kan men een goed zicht hebben op de behoeften van de kandidaten en kan de zorg voor die persoon via prioriteitenlijsten worden toegekend.

Mevrouw de minister, bent u een voorstander van deze manier van werken? Kan in de toekomst de inschaling automatisch volgen op de aanvraag, wat volgens mij de logica zelve zou zijn? Als mensen nu een aanvraag doen om in een instelling te worden opgenomen, dan volgt er automatisch een inschaling. Waarom gebeurt dat niet bij het PAB? Dat is misschien een manier om de aanvragen voor het PAB af te remmen, ik weet niet goed wat de bedoeling daarvan is. Ik snap ook het verschil in behandeling niet tussen deze zorgvorm in instellingen en het PAB. Bent u er voorstander van om binnen die prioriteitenlijst ook rekening te houden met de urgentie van de ondersteuningsbehoefte? Ik denk bijvoorbeeld aan een persoon met een minder zware handicap die ondersteuning krijgt van mantelzorgers maar waarvan die mantelzorgers plots wegvallen, waardoor die persoon plots hulp nodig heeft. Mogen we naar aanleiding van de in uw beleidsnota aangekondigde evaluatie belangrijke wijzigingen in het beleid inzake het PAB verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Ik zal even de rol van de heer Caron overnemen. Ik denk dat een deel van de vragen die de heer Caron via zijn vraag om uitleg wou stellen, reeds werden gesteld door mevrouw Stevens.

We hebben allemaal het persbericht kunnen lezen met het voor de vzw Bol alarmerende bericht. We hebben vernomen dat de minister voorrang zou geven aan personen met een handicap die momenteel in een instelling verblijven of aan personen met de zwaarste handicap. Dat wil met andere woorden zeggen dat mensen die al heel lang op de wachtlijst staan en misschien een dringende behoefte hebben, niet omdat hun handicap zo zwaar is maar omdat ze al heel lang wachten op het PAB, niet meer prioritair zouden worden behandeld.

Mijn vraag is dan ook of die informatie klopt. Is het zo dat de reeds ingeschaalde personen, die niet

Roex

voldoen aan die twee criteria, niet prioritair zullen worden behandeld, of gaat men toch werken volgens het principe 'first in, first out'?

Er was 1,8 miljoen euro van het budget voorzien voor het PAB. Klopt het dat een deel daarvan zal worden gebruikt voor het financieren van het tekort op de hulpmiddelen? Hoeveel personen zullen toegang kunnen krijgen tot het PAB en wanneer zal dat gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, ik wil me ook even aansluiten bij deze vraag om uitleg, omdat het PAB zoals u weet een van mijn stokpaardjes is. Ik denk dat het normaal is dat de ongerustheid op het terrein bij het invoeren een nieuwe werkvorm, zoals het PAB, wat groter is. Het PAB is geen gestabiliseerde werkvorm, er werd een aantal jaren met experimenten gewerkt en nu zijn er bijna jaarlijks andere manieren om de budgetten toe te wijzen. Dat zorgt ervoor dat er op het terrein nogal wat ongerustheid is.

Men zegt inderdaad dat u ervoor hebt gekozen om opnieuw voorrang te geven aan die personen met een handicap die vertrekken uit een voorziening. Zij zouden dan het eerst een PAB krijgen. De vorige jaren is dat ook altijd gebeurd. Mevrouw Becq, die me daar altijd mee stalkte, heeft me altijd gezegd dat dit niet veel invloed zou hebben omdat er geen mensen zijn die vertrekken uit de voorzieningen. Ik moet toegeven dat ze helaas vaak gelijk heeft gekregen.

Mevrouw de minister, ontvangt u signalen dat er nu plots wel meer mensen uit de voorzieningen zouden vertrekken? Destijds werd een bevraging gehouden naar de reden waarom dat niet gebeurde. De belangrijkste reden om niet uit een instelling te vertrekken, was dat mensen dat wel wilden proberen, maar dat ze geen terugvalbasis hadden als het niet zou meevallen en dus opnieuw op een wachtlijst zouden terechtkomen. Als er geen begeleidende maatregelen komen, denk ik dat er inderdaad niet zoveel mensen zullen zijn die uit een voorziening vertrekken.

Is het inderdaad zo dat er eerst budgetten zullen worden uitgedeeld aan de nieuwe aanvragers van 2005, die blijkbaar volgens andere prioriteiten zijn ingeschaald? Wat zal er dan gebeuren met de mensen die vroeger ingeschaald zijn? Wanneer zullen de 3.700 mensen die op de wachtlijst staan en nog niet ingeschaald zijn, een duidelijk signaal krijgen wat er met hun vraag zal gebeuren? Sommigen wachten immers al 3 tot 4 jaar.

Boze tongen beweren dat de toekenning van de persoonsgebonden assistentiebudgetten achteruit wordt geschoven om wat middelen vrij te houden om de put te vullen van de individuele materiële bijstand. Het zou goed zijn mocht u dat kunnen weerleggen.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, collega's, het fundamentele probleem dat mevrouw Stevens heeft aangehaald, is dat we eigenlijk bijna geen rechtvaardige beslissing kunnen nemen. Er zijn inderdaad maar 400 mensen op de 2.400 wachtenden ingeschaald. Ik beschik trouwens over andere gegevens dan de hier genoemde. Ik heb er lang en met veel mensen over gepraat hoe we nu een rechtvaardige verdeling kunnen maken. Toch is het belangrijk prioriteiten te stellen.

Mevrouw Stevens, ik ben het met u eens dat het niet goed is dat er voortdurend wijzigingen zijn, want dat zorgt alleen maar voor onduidelijkheid en onzekerheid. Anderzijds is het soms nodig de prioriteiten bij te schaven. Het systeem is immers nog nieuw en er komen nog nieuwe doelgroepen bij. Bovendien krijgen we soms te horen dat bepaalde mensen het echt nodig hebben. Daarom moeten we aanpassingen doen.

Dat kan niet in december omdat we afhankelijk zijn van de budgetten die we vrij kunnen maken. De begrotingscontrole is daarvoor een belangrijk moment. We kunnen moeilijk prioriteiten stellen als we geen beeld hebben van de budgetten, en dus moeten we ons aan de timing houden. Uiteraard moeten we onmiddellijk aan het werk van zodra de budgetten bekend zijn. Dat hebben we dan ook gedaan.

We hebben gezocht naar de meest rechtvaardige manier om prioriteiten te stellen, althans naar ons inzicht, want het is allemaal erg relatief. We streven daarbij een win-winsituatie na. We willen de mensen die vandaag in voorzieningen en instellin-

Vervotte

gen zitten, eerst de kans geven om voor een PAB te kiezen. Er kwamen 171 personen in aanmerking, die ook ingeschaald waren. Zij kregen een brief op 26 april 2005, waarin hun gevraagd werd voor 16 mei te laten weten of ze interesse betoonden voor een PAB. Een twintigtal personen heeft daar positief op gereageerd. Dat is inderdaad niet veel, maar het is toch een win-winsituatie omdat daardoor in de voorziening ook plaatsen vrijkomen voor anderen.

Die twintig kandidaten waren dus al ingeschaald, en zullen hun PAB onmiddellijk kunnen krijgen zodra de budgetten ter beschikking zijn. Dat is het geval in september, aangezien het uitbreidingsbeleid altijd van september tot september loopt.

We hebben vervolgens besloten dat de rest van het PAB-budget gaat naar de personen die voor 1 januari 2005 een aanvraag voor een PAB hadden ingediend. Overeenkomstig onze beleidsvisie geven we daarbij prioriteit aan de mensen die de zorg het meest nodig hebben. We hebben geprobeerd een rechtvaardig criterium te vinden, en ook voor de centrale wachtlijst is dat ons criterium. We gaan na of die mensen een integratietegemoetkoming categorie 5 hebben, wat betekent dat hun zelfredzaamheid ten minste 17 punten bedraagt of dat ze hoger gequoteerd zijn voor de toekenning van de bijkomende kinderbijslag, wat ook te maken heeft met zelfredzaamheid en andere criteria.

We vragen de gegevens op van de Kruispuntbank, want volgens ons is het enige rechtvaardige criterium te kiezen voor de mensen die het zwaarst zorgbehoevend zijn, hoe subjectief dat ook is.

Al die mensen moeten dan ingeschaald worden, want we hebben niet de keuze gemaakt gewoon degenen aan bod te laten komen die al ingeschaald waren. Bijgevolg zullen sommige mensen die vandaag al ingeschaald zijn, geen PAB krijgen. Dat is heel pijnlijk, en u stelt terecht de vraag waarom deze mensen niet gewoon worden ingeschaald. We hebben daar lang en veel over gepraat, en we zijn tot de conclusie gekomen dat we door mensen in te schalen, hen ook de hoop geven dat ze een PAB zullen krijgen. Het is ook niet rechtvaardig mensen te selecteren op zogezegd halve inschalingen. We zullen daar goed mee moeten omgaan, maar we denken wel dat het rechtvaardiger is te werken met een inschaling voor iedereen. Daardoor zou de overheid ook meer vooruitziend te werk kunnen gaan. We werken daar dus aan.

De mensen die nu behoren tot de prioritaire groep, zijn op de hoogte gebracht op 17 juni. Ze moeten nu naar het multidisciplinair team om zich te laten inschalen. Afhankelijk van het moment waarop inschalingsverslagen binnenkomen, zullen ze ook hun PAB krijgen. Hoe sneller de verslagen komen, hoe sneller ze hun PAB kunnen krijgen.

U vroeg mij om een rechtzetting. De in de begroting voorziene 35,7 miljoen euro voor de terugbetaling van hulpmiddelen en aanpassingen volstaan volgens onze behoefteramingen ruim om de uitgaven te dekken. We hebben geen middelen van het uitbreidingsbeleid nodig om te kunnen bijpassen bij de IMB. We vermoeden dat er eventueel zelfs middelen kunnen overblijven. In dat geval zullen we evalueren waar we die middelen het best kunnen inzetten.

De timing is dus strikt, wat te maken heeft met de budgetten. We zijn onmiddellijk aan het werk gegaan, want de mensen die al ingeschaald waren en waarvan we wisten dat we hen onmiddellijk prioriteit konden geven, zijn al aangeschreven op 26 april. Op 30 juni zullen de mensen die niet tot de prioritaire groep behoren, daarvan op de hoogte worden gebracht. We proberen zo rechtvaardig mogelijke criteria te gebruiken. Bij de toepassing van deze criteria geldt ook het principe dat wie het langst op de wachtlijst staat, het eerst aan de beurt is.

We hebben ook heel lang gediscussieerd over urgentie, maar we zijn er niet in geslaagd daar zo goed mogelijke afspraken over te maken. Mensen die op een PAB wachten, vinden hun eigen probleem altijd urgent. Dan is voor ons de vraag wat er urgent is. U wees erop dat er soms iemand wegvalt. We hebben daarover gesproken, maar we willen uiteindelijk toch eerst kiezen voor wie de zwaarste zorgen nodig hebben, en vervolgens voor degenen onder hen die het langst op de lijst staan.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Stevens

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreid antwoord. Toch wil ik nog enkele opmerkingen maken. Ik ben me ervan bewust dat het niet altijd gemakkelijk is om zo'n prioriteitenlijst op te stellen, rekening houdend met alle noden. Het hele probleem is terug te voeren tot het feit dat er meer financiële middelen nodig zijn.

We zijn natuurlijk gebonden door de begroting, maar dat u het budget koppelt aan de inschaling is een wat flauw antwoord. De inschaling staat immers los van het budget. Wie een aanvraag indient voor een PAB, zou meteen ingeschaald moeten worden. De inschaling betekent op zich niet dat men een PAB krijgt. Op die manier kunt u een duidelijker beeld krijgen van wat er bij de mensen leeft dan wanneer een kleine groep wordt ingeschaald en de rest niet. Dit is dus een rare situatie. Het zou eerlijker zijn iedereen in te schalen, en dan de mensen te selecteren die een PAB krijgen. Dat staat dus los van de begrotingsdiscussie.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Er is blijkbaar een misverstand, want ik heb helemaal niet gezegd dat de inschaling gebonden is aan de budgetten. Natuurlijk staat ze daar wel mee in verband, want als er mensen worden ingeschaald, dan moet dat ook betaald worden, maar dat was niet mijn argument. Ik heb wel gezegd dat het bepalen van de prioriteiten gebonden is aan de budgetten. Er gelden andere criteria als we maar 220 PAB's kunnen toewijzen, dan wanneer we er 800 te begeven hebben. Het feit dat we moeten wachten op de budgetten, heeft dus te maken met de prioriteiten, maar de inschaling staat daar los van.

Ik ben mijn argumentatie begonnen met te zeggen dat het moeilijk is vandaag prioriteiten te bepalen omdat niet alle mensen zijn ingeschaald. Als we vandaag een inhaaloperatie moeten doen, omdat er van de 2.400 maar 400 zijn ingeschaald, dan moeten we nu de inschaling van 2.000 mensen financieren. Het is de moeite waard dat eens te bestuderen, want we denken dat dit vandaag een lacune is waardoor het niet mogelijk is een rechtvaardige beslissing te nemen.

Ik zeg dus niet dat de inschaling niet gebeurt, wel dat er een inhaaloperatie moet gebeuren. Het verband tussen de twee is gelegd omdat er andere prioriteiten gelden wanneer er maar 200 PAB'ers zijn dan wanneer er 800 zijn. Er is niet gezegd dat we moeten wachten op de budgetten om de inschaling te doen. Het probleem is dat de mensen in de prioritaire categorieën nog niet allemaal zijn ingeschaald. We willen daar een ander systeem voor, maar nu moeten we een inhaaloperatie doen.

Mevrouw Helga Stevens: U hebt toch gezegd dat er niet te veel inschalingen mochten gebeuren om de mensen geen valse hoop te geven? Daar doelde ik op. Ik weet dat er niet voldoende geld is om iedereen een PAB te geven, maar die inschaling moet los staan van de vraag of er een budget is.

Minister Inge Vervotte: Ik heb gezegd dat dit een element is van onze overweging om bijvoorbeeld een inhaaloperatie te doen, niet dat het een argument is. Mensen brengen ons zulke elementen aan in de gesprekken die we hierover voeren. We werden hiervoor gewaarschuwd. Als we een nieuw systeem invoeren en dan iedereen die dat wenst, inschalen, dan hebben we een duidelijk kader waarover we kunnen communiceren en waarmee we kunnen werken als de mensen de zorgen nodig hebben. Nu is het probleem echter dat die mensen al op de lijst staan. Als we nu plots zeggen dat ze ingeschaald zullen worden, dan zal dat duidelijke communicatie vergen, want we dreigen daarmee hoop te creëren.

Immers, die mensen werden tot nu toe pas ingeschaald als er een PAB voor hen was. We zullen goed moeten uitleggen dat er 2.000 mensen worden ingeschaald die niet noodzakelijk meteen een PAB krijgen. Voor de toekomst is het een goed systeem om mensen die een aanvraag doen, meteen in te schalen, maar nu moeten we opletten dat ze niet meteen concluderen dat ze voor een PAB in aanmerking komen. Dit is echter zeker geen argument.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik begrijp wat u wilt zeggen, maar er is een probleem van goede communicatie. Ik heb zelf bij het Vlaams Fonds meegemaakt dat er documenten werden opgestuurd die totaal onleesbaar waren. Alles valt terug te bren-

gen tot duidelijke communicatie. Ik noteer dat u uw best zult doen en ik begrijp dat niet iedereen tevreden kan worden gesteld.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw de minister, het maakt me een beetje ongerust dat u niet meer spreekt over de integratie van de wachtlijsten van de voorzieningen in de wachtlijsten van het PAB. Als al die mensen worden ingeschaald, krijgen ze valse hoop. Men kan ze niet aan het lijntje blijven houden. Iemand heeft recht op zorg in het kader van het Vlaams Fonds of niet. Iemand doet zijn aanvraag en wordt ingeschaald, of die persoon komt niet in aanmerking.

Het grote voordeel van één wachtlijst is dat het regionaal overleg ook rekening kan houden met andere argumenten dan degene die in de Kruispuntbank staan. Als iemand geen sociaal draagvlak meer heeft in zijn omgeving omdat een van de ouders plots ziek is geworden of omdat mensen al 30 jaar zorg verlenen en het niet meer aankunnen, dan kan daar rekening mee worden gehouden als wordt gewerkt met het regionaal overleg en met één wachtlijst. Ik zou graag hebben dat u bevestigt wat u bij de bespreking van de beleidsnota hebt gezegd, namelijk dat het de bedoeling is om tegen het einde van het jaar naar één wachtlijst te evolueren en de bestaande in elkaar te integreren. Dat maakt een meer menselijke afhandeling mogelijk.

Minister Inge Vervotte: Dat blijft de bedoeling, maar er moet eerst een inhaaloperatie gebeuren. Wat mevrouw Stevens zegt, zou gemakkelijk te organiseren zijn, maar het is niet eerlijk. Diegene die vandaag een aanvraag doet, zou al worden ingeschaald. Er moet eerst een inhaaloperatie gebeuren, maar dat is niet eenvoudig. Dat heeft met meer te maken dan met communicatie: het hangt af van organisatie, werking en centen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het beleid inzake rookpreventie

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over drugs- en tabakspreventie bij jongeren

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Dehaene tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het beleid inzake rookpreventie, en van mevrouw Vanderpoorten tot minister Vervotte, Volksgezondheid en Gezin, over drugs- en tabakspreventie bij jongeren.

De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, de aanleiding voor deze vraag is een studie die enkele weken geleden is verschenen en waaruit blijkt dat in België de verkoop van tabak en het aantal rokers daalt. Dat is goed nieuws, maar in elke studie zit wel iets verontrustend. Hier blijkt dat het aantal jongeren dat begint te roken, blijft stijgen.

Het is de eerste studie die werd gepubliceerd na de invoering van het federaal plan ter bestrijding van tabaksgebruik. Ze werd uitgevoerd bij ongeveer 2.200 jongeren. De studie is ook niet onbelangrijk voor het beleid op Vlaams niveau.

Uit de studie blijkt dat kinderen tussen 13 en 14 jaar beginnen met roken. Dat is een kritieke periode waarin het aantal rokers verdubbelt van 7 naar 14 percent. Het aantal sigaretten dat dagelijks wordt gerookt, stijgt van 2,6 eenheden naar 8. Het gebruik neemt in die periode dus ernstig toe. Tot slot verklaren twee op drie jongeren dat ze geprobeerd hebben te stoppen, maar dat ze daar niet in slagen. In de studie worden een aantal aanbevelingen gedaan met betrekking tot beleidsmaatregelen. Uiteraard moet er meer aandacht gaan naar kinderen tussen 10 en 14 jaar. Ook de ouders moeten beter worden voorgelicht, en dan in het bijzonder bij kansarmen.

Mevrouw de minister, mevrouw Jans heeft in oktober al een vraag gesteld over de preventie van tabak. U maakte toen gewag van een plan van aanpak om het tabaksgebruik in Vlaanderen te verminderen. Daarin werden vijf prioriteiten opgenomen die de nodige aandacht verdienen. Ook in verband met jongeren werden een aantal mogelijkheden geopperd.

Dehaene

De heer Caron heeft op 22 februari een vraag gesteld in verband met het Tabaksfonds en de rol van de Vlaamse Gemeenschap hierin. U zei toen dat u wilde overleggen met uw federale collega's en dat u tot een protocol wilde komen waarin de nodige afspraken werden gemaakt. Tabakspreventie is een belangrijk item en is een van de vijf gezondheidsdoelstellingen die we ons hebben gesteld. Ook op Europees vlak zijn er cijfers beschikbaar. Daaruit blijkt dat er elk jaar ongeveer 20.000 mensen sterven als gevolg van tabaksgebruik. Dit moet ons tot nadenken stemmen.

Mevrouw de minister, hoe zit het met het Tabaksfonds? Welk deel van de koek komt Vlaanderen toe? Wordt de exclusieve bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake preventie gerespecteerd? Minister Demotte is erg actief, maar we moeten onze rol blijven opeisen. Welke sensibiliseringsacties worden vanuit het Tabaksfonds voor Vlaanderen gepland? Welke stappen werden reeds gezet in de implementatie van het plan van aanpak om tabaksgebruik in Vlaanderen te verminderen? Welke sensibiliseringsacties plant u zelf naar de doelgroep jongeren?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik sluit me aan bij de vragen die de heer Dehaene heeft gesteld.

Mijn vraag is ingegeven door een aantal persartikelen die zijn verschenen naar aanleiding van een onderzoek dat werd gevoerd in opdracht van de Rodin Stichting. Ik wil daar een aantal uitspraken aan koppelen die vanuit het drughulpverleningscentrum De Sleutel zijn gedaan en die misschien nog dramatischer zijn. De preventie zou zich op heel jonge kinderen moeten richten. Vroeger ging men ervan uit dat men zich in het secundair onderwijs op tieners moest concentreren. Nu blijkt dat het beter is om te beginnen enkele jaren voordat ze met verslavende producten in aanraking komen.

De Rodin Stichting beveelt twee types van maatregelen aan om het roken onder jongeren te beteugelen: deels preventief en deels therapeutisch. Zo is de stichting van oordeel dat het beter is het preventiebeleid te richten op 10- tot 14-jarigen. Bij de sensibilisering moeten de ouders meer worden betrokken en moet er meer aandacht gaan naar kansarme sociale milieus.

Ik weet dat dit allemaal veel gemakkelijker gezegd is dan gedaan.
In De Morgen van 27 mei getuigt een medewerker van De Sleutel dat preventiecampagnes inzake genotsmiddelen steeds harder nodig zijn bij kinderen van de lagere school. Kinderen beginnen steeds op jongere leeftijd te experimenteren. Het is pedagogisch blijkbaar meer verantwoord om jongeren aan te spreken op een moment dat ze nog niet met de producten in aanraking komen. De Sleutel heeft lesmateriaal ontwikkeld dat zich vooral richt op het ontwikkelen van basisvaardigheden bij jongeren. Er is afgestapt van het vroegere idee dat er vooral informatie moest worden gegeven. Nu opteert men ervoor basisvaardigheden te ontwikkelen. Bij een aantal jongeren ontbreekt het aan 'life skills' waardoor ze veel sneller in een probleemgroep komen.

Bij het ontwikkelen van basisvaardigheden richt men zich tot verschillende groepen. In eerste instantie zijn dat de ouders die zelf moeten weten waarover het gaat. Ten tweede is de school hierin belangrijk. Vooral leerkrachten van de lagere school moeten mee zijn in het verhaal. Tot slot heeft ook het verenigingsleven hier een belangrijke rol.

Het is niet eenvoudig voor de overheid om een aantal zaken op te leggen. Er kan wel gesensibiliseerd worden, en daar moeten u en uw collega's zich op richten. Ik heb zelf ervaring met samenwerking over de grenzen van de departementen heen, en ik weet dat ook dit gemakkelijker gezegd is dan gedaan. Er is vaak een soort van territoriumafbakening.

Mevrouw de minister, welke initiatieven in het kader van sensibilisering en preventie van drugs- en tabaksgebruik enerzijds en op therapeutisch niveau anderzijds worden er genomen voor de doelgroep 10- tot 14-jarigen? Plant u voor deze doelgroep, ouders en kansarme milieus, specifieke preventiemaatregelen om het drugs- en tabaksgebruik opnieuw te laten afnemen? Hoe ziet u de samenwerking tussen scholen enerzijds en steden

Merckx-Van Goey

en gemeenten anderzijds met betrekking tot deze problematiek? Welke afspraken kunnen er met de federale collega's worden gemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, het verheugt me dat mevrouw Vanderpoorten aandacht schenkt aan de zwakke groepen in onze samenleving en aan preventie.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw Merckx, verdenkt u me ervan niet altijd aandacht voor de zwakke groepen te hebben?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik had het vooral over de vorige legislatuur.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw Merckx, in dat geval hebt u de vergaderingen van de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid niet voldoende bijgewoond.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw Vanderpoorten, toen keuzes over het depenaliseren van het drugsgebruik moesten worden gemaakt, heeft uw partij ons weinig steun geboden.

Ik heb het hier al eerder over drugspreventie gehad. Iedereen weet dat dit onderwerp op mijn belangstelling kan rekenen. Door me bij de vragen om uitleg van de vorige sprekers aan te sluiten, hoef ik hierover geen eigen vraag om uitleg in te dienen.

Uit de resultaten van het onderzoek van De Sleutel blijkt duidelijk dat het drugsgebruik bij jongeren een groot probleem vormt. De nood aan preventie is zeer groot. Blijkbaar hebben in het verleden nog nooit zoveel Vlaamse jongeren met drugs geëxperimenteerd. De helft van de min-16-jarigen heeft al eens marihuana of zwaardere drugs gebruikt. Eén op vijf jongeren in deze leeftijdscategorie noemt zichzelf zelfs een regelmatig gebruiker.

De Sleutel voert reeds sedert 1996 een driejaarlijkse meting uit. Het centrum heeft telkens een verdubbeling van het aantal gebruikers vastgesteld. Hoewel de jongeren geen drugs in de leslokalen of op de speelplaats gebruiken, blijven scholen de plaats bij uitstek waar jongeren met drugs in contact komen. Het lijkt me utopisch van drugsvrije scholen te spreken.

De voorzitter: Mevrouw Merckx, uw spreektijd is bijna om. Bijkomende vragen worden trouwens verondersteld een toegevoegde waarde te hebben. Het is niet de bedoeling dat u herhaalt wat de hoofdvraagstellers al hebben gezegd.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw de minister, zult u het probleem van het stijgend drugsgebruik bij jongeren gecoördineerd aanpakken? Hebt u al met de minister van Onderwijs over de uit te werken preventiestrategie overlegd? Hoever staat het met de oprichting van de cel Drugs? De oprichting van deze cel zou een gevolg van een samenwerkingsakkoord moeten zijn. De Vlaamse en de federale overheid hebben dit akkoord al geratificeerd. Indien ik goed ben ingelicht, heeft de Franse Gemeenschap het akkoord nog niet geratificeerd. Hierdoor kan de cel Drugs nog steeds niet voor de vereiste coördinatie in de strijd tegen drugs zorgen. Welke concrete maatregelen wilt u treffen om op te treden tegen het stijgend tabaks- en drugsgebruik?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Merckx heeft mevrouw Vanderpoorten bekritiseerd. De laagste vervolgingsprioriteit voor drugsfeiten is door een omzendbrief van gewezen minister van Justitie De Clerck ingevoerd.

We weten allemaal dat preventie zeer belangrijk is. Mevrouw de minister, aangezien steeds meer jongeren drugs beginnen te gebruiken, hebben de campagnes gewoonweg gefaald. Zult u laten onderzoeken op welk gebied de campagnes precies hebben gefaald? Op die manier zouden we kunnen vermijden in de toekomst weer dezelfde fouten te maken.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, ik vraag me af of de minister verder dan federaal minister Demotte kan gaan. Minister Demotte wil het roken in de horeca aanpakken. Mevrouw de

minister, kunt u dit rookverbod in Vlaanderen uitbreiden en bijvoorbeeld ook het roken op school verbieden? De federale regering is bezig met de rookpreventie op de werkvloer. Kunt u verder gaan indien zou blijken dat minister Demotte niet ver genoeg wil gaan?

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.
Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst iets over het beschikbare cijfermateriaal zeggen. Aangezien de vorige sprekers zich hier zeer genuanceerd over hebben uitgelaten, moet ik daar niet al te diep op ingaan. Studies geven vaak een dramatische stijging of daling weer. Als we de trends van de jongste jaren bekijken en alle studies met elkaar vergelijken, blijkt meestal dat die opmerkelijke schommelingen een jaar later worden gecorrigeerd. Dit ligt vaak aan de manier waarop de verschillende studies worden verricht. Dit punt is hier evenwel al voldoende genuanceerd naar voren gebracht.

We weten dat het rookgedrag van jongeren moeilijk te voorspellen valt. Het zoeken naar verklaringen voor deze evoluties is zelfs nog moeilijker. We moeten die evoluties natuurlijk op lange termijn onderzoeken. Tussen 1990 en 1996 is het aantal dagelijkse rokers bij de jongeren van 13 en 14 jaar gestegen. Tussen 1996 en 1998 is dit aantal bij de jongens gedaald en bij de meisjes gestegen. In 1998 rookte een op vijf 15- tot 16-jarigen en een op drie 17- tot 18-jarigen dagelijks. Het verschil tussen jongens en meisjes was op dat ogenblik zo goed als verdwenen. Tussen 2000 en 2002 is het dagelijks roken bij jongeren gedaald. Ondertussen zou er weer een stijging zijn.

Het gebruik van illegale drugs is sinds 1999 erg stabiel gebleven. Dit geldt voor de occasionele en voor de regelmatige gebruikers. Er zou zelfs sprake zijn van een lichte daling. Zo zou het regelmatig gebruik, dat in het schooljaar 1999-2000 nog 6,2% bedroeg, geleidelijk zijn verminderd tot 5,5% in 2000-2001, 5,3% in 2001-2002 en 4,9% in 2002-2003. Eenzelfde evolutie is er voor het occasioneel gebruik: 10,8% in 1999-2000, 10,0% in 2000-2001 en 2001-2002 en 7,4% in 2002-2003. In correlatie daarmee is het aantal niet gebruikers gestegen van 83,0% in 1999-2000, 84,5% in 2000-2001, 84,8% in 2001-2002, tot 87,7% in 2002-2003.

We moeten weliswaar voorzichtig met cijfers omgaan, maar dat betekent uiteraard niet dat we er geen aandacht aan moeten schenken.

De bevindingen van de Rodin Stichting zijn niet nieuw. Eerdere onderzoeken hebben al aangetoond dat 13 jaar al lang geen cruciale leeftijd meer is, dat het gemiddeld gebruik van familieleden een belangrijke invloed uitoefent, dat TSO en BSO meer rokers tellen en dat een kansarm milieu de kwetsbaarheid verhoogt.

Vlaanderen voert een beleid op verschillende sporen. Prioritair richten we ons op de schoolsetting. De Vlaamse overheid beschikt hiervoor over verschillende partners.

Het VIG zal binnenkort weer met sensibiliseringsacties naar buiten treden. Deze acties zullen vooral op voeding en op rookgedrag gericht zijn en zullen onder meer op school en op de werkvloer worden gevoerd. Het VIG beperkt zich niet tot sensibiliseringsacties. Het instituut organiseert onder meer ook wedstrijden.

De LOGO's beschikken over preventiewerkers die speciale pakketten voor de scholen ontwikkelen. Op jaarbasis organiseren de LOGO's ongeveer 200 acties in verschillende scholen.

De VAD is een partnerorganisatie van de Vlaamse overheid. De werking van deze vereniging is iedereen allicht bekend.

Hoewel het eigenlijk om tweedelijnscentra gaat, beschikken de CGSO's over eigen drugspreventiewerkers. Deze preventiewerkers voeren preventie- en sensibiliseringsacties.

In de loop der jaren zijn voldoende methodieken voor scholen en voor lokale overheden uitgewerkt. Ze kunnen deze methodieken aanwenden om een eigen beleid te voeren. Het bekendste voorbeeld zijn de rookvrije klassen. Lokale overheden kunnen dit instrumentarium ook gebruiken.

Indien we het Vlaams beleid in zijn globaliteit evalueren, zouden we waarschijnlijk slechts een grote lacune vinden. Het rookstopondersteuningsaanbod voor jongeren en hun ouders is vrij klein. We werken hard aan sensibilisering en aan het verspreiden van informatie. Jongeren worden evenwel in belangrijke mate door het rookgedrag van hun ouders beïnvloed. We moeten trachten

Vervotte

te vermijden dat mensen beginnen te roken. We moeten tegelijkertijd ook trachten de rokers te stimuleren om met roken te stoppen. Rokers zetten andere mensen, bij wijze van spreken, aan om zelf ook te roken. Hier situeert zich momenteel een lacune in het beleid.

Ik heb nauw contact met minister Vandenbroucke over mogelijke samenwerking met de scholen. Tijdens onze gesprekken hebben we het niet enkel over het rookgedrag, maar ook over gezonde voeding en over het stimuleren van beweging. Met betrekking tot al deze thema's moeten de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs elkaar weten te vinden.

Er is daarnet gesuggereerd in dit verband een protocol op te stellen. Dit punt is tijdens onze gesprekken nog niet aan bod gekomen. Er worden momenteel al concrete acties ondernomen. In 2005 zullen in de scholen acties met betrekking tot beweging en voeding worden opgezet. Het behoort tot de mogelijkheden deze acties in een protocol op te nemen. Ik weet niet of dit echt noodzakelijk is, maar ik wil dit denkspoor wel overwegen.

Zoals mevrouw Vanderpoorten terecht heeft opgemerkt, moeten we niet enkel trachten de omgeving van de jongeren te laten stoppen met roken. De vaardigheden zijn even belangrijk. Dit blijkt ook uit elke discussie over drugspreventie. We moeten de mensen weerbaarder maken. Mensen die zich goed in hun vel voelen, zullen makkelijker neen kunnen zeggen.

Er is behoefte aan een gecoördineerde aanpak. Ik wil hierbij zeker onze huisartsen niet vergeten. Als het om preventie gaat, spelen zij uiteraard een belangrijke rol. Vooral met betrekking tot de rookstop vormen huisartsen vaak het eerste aanspreekpunt.

Het tabaksfonds is tijdens een recente interministeriële conferentie aan bod gekomen. We hebben stappen in de goede richting gezet. Alle betrokken partijen zijn tot een akkoord gekomen. We moeten een systeem uitwerken waarbij de gemeenschappen de mogelijkheid krijgen om de federale inkomsten uit accijnzen op tabaksverkoop voor de uitbreiding en de versterking van de eigen preventieinitiatieven te gebruiken. Dit is een belangrijk principe. We beschikken momenteel over lage preventiebudgetten. De inkomsten van de accijnzen belanden op het federale niveau. We hebben altijd gevraagd over deze centen te kunnen beschikken om ons preventiebeleid te voeren.

Tijdens de voorbije interministeriële conferentie is dit principe bevestigd en zijn de verschillende gemeenschappen en de federale regering het eens geworden. De gemeenschappen en de gewesten zijn niet bereid om eerst zelf geld in een fonds te storten. Aangezien de herverdeling niet op voorhand is vastgelegd, is dit voor ons onbespreekbaar.

We moeten een regeling uitwerken die de juridische toets kan doorstaan. De vorige versie van het tabaksfonds is op bezwaren van de Raad van State gestoten.

We moeten garanties voor alle betrokken gemeenschappen en gewesten inbouwen. De bijkomende middelen moeten voor bijkomende activiteiten worden aangewend. Ze mogen niet worden aangewend om de bestaande preventieactiviteiten te financieren. De inkomsten van de accijnzen moeten voor preventie worden gebruikt. Het is voor de Vlaamse Regering zeer belangrijk dat het hier om nieuwe initiatieven gaat.

Ten slotte moet er een akkoord komen over de hoogte van het bedrag en over de verdeelsleutel.

Al die stappen moeten nog worden gezet met betrekking tot het tabaksfonds. Het dossier is nu absoluut gedeblokkeerd. Er werd overeenstemming bereikt over de belangrijkste principes. De conflicten zijn momenteel van de baan. Het is de bedoeling dat de onderhandelingen worden afgerond zodat tegen 2006 extra middelen kunnen vrijkomen. Vlaanderen zal op dat ogenblik vooral middelen inzetten voor initiatieven ter ondersteuning van de rookstop.

De cel Gezondheidsbeleid-Drugs komt wel nog samen, de hoofdcel Drugs komt nog steeds niet samen.

Er werd gevraagd naar de studie over de effectiviteit. We stelden vast dat centen werden geïnvesteerd in allerhande campagnes waardoor het niet duidelijk is welke werkten en welke niet. Einde 2004 hebben we daarom de opdracht gegeven

aan de UA om heel specifiek voor drugs, alcohol en tabak te onderzoeken welke gehanteerde preventiestrategieën effect hadden en welke niet. We zullen de aanbevelingen uit de studie au sérieux nemen bij het ontwikkelen van toekomstige strategieën in ons preventiebeleid.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, uw antwoord was heel uitgebreid. Het is een belangrijke realisatie dat uit de cijfers blijkt dat het druggebruik stabiel is gebleven tijdens de voorbije jaren. Dat wijst erop dat we de goede richting uitgaan, want de maatschappij is er zeker niet eenvoudiger op geworden voor jongeren. We moeten er vooral voor zorgen dat de inspanningen aangehouden blijven. De samenwerking met de minister van Onderwijs is natuurlijk heel belangrijk, maar ik denk dat ook de samenwerking met de minister van Jeugd van belang is.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ook ik dank u voor uw heel volledig antwoord. Ik ben erg gelukkig dat de afspraken met het federale niveau de goede richting uitgaan. Het is misschien een utopie, maar ik hoop dat we de middelen tegen 2006 zullen kunnen gebruiken. We hebben immers nog heel veel werk, zeker op het vlak van het stoppen met roken van ouders.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bespreekbaarheid van seksualiteit in het gezin

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bespreekbaarheid van seksualiteit in het gezin.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, seks kan plezant zijn, maar seks is ook een serieus onderwerp. Ook in dit parlement komt het als thema te weinig aan bod.

De concrete aanleiding voor mijn vraag om uitleg is een enkele weken geleden aan de VUB verdedigde doctoraatsthesis met als titel 'Intergenerationeel onderzoek naar de communicatie over seksualiteit: een studie bij ouders en jongeren tussen de 15 en 21 jaar'. Daaruit blijkt dat het bespreken van dit thema binnen de gezinnen een serieus probleem is.

Kinderen en jongeren halen hun praktische info in de eerste plaats bij vrienden en klasgenoten. Ook de media en film worden vaak aangehaald. Pas op de zesde plaats staan de ouders als belangrijke bron.

Er werd een vragenlijst rondgestuurd waarop antwoord kwam van 4.339 jongeren. Dat is een heel groot aantal. Uit de antwoorden blijkt dat praten over seksualiteit binnen het gezin een taboe is. Ruim 95 percent van de jongeren haalt zijn informatie bij vrienden, bijna 92 percent bij klasgenoten. De media zijn de voorlichter voor bijna 90 percent van de ondervraagden. 86 percent stelt het 'al doende' te leren en eenzelfde percentage ziet de biologieles als een ideale bron. 85,8 percent kijkt gewoon naar films. Er is toch een positieve noot, want meisjes gaan te rade bij hun mama, maar ook bij familieleden en leerkrachten. Jongens grijpen vaker naar de onpersoonlijke informatiebronnen, zoals film, media en computer.

Jongeren praten vooral met hun moeder. Ze praten over verliefd zijn, lichamelijke veranderingen en voorbehoedsmiddelen. Twee derde van de jongeren praat over aids, vrijen en ongeplande zwangerschap. Dat is veel meer dan de gesprekken binnen het gezin over SOA's, want die worden maar voor de helft aangehaald als onderwerp. Over seksueel geweld praten minder dan de helft van de jongeren met hun ouders. Over seksuele perversiteiten, die we vooral kennen via het internet, praat slechts 45,5 percent.

De vraag is natuurlijk of ouders door hun stilzwijgen kinderen willen behoeden voor gevaren of dat ze zelf misschien niet de nodige bagage omtrent deze topic bezitten. Het is nogal opval-

Roegiers

lend dat in vergelijking met de jongeren slechts een fractie van de antwoorden van de ouders kwamen. Slechts 497 ouders hebben gereageerd. Misschien komt de boodschap niet altijd even duidelijk over, misschien ervaren ouders even praten tijdens het middagmaal al als voldoende voor een gesprek over het thema, of misschien voelen jongeren zelf enige weerstand om er met hun ouders over te praten. Een belangrijke vaststelling is in elk geval dat de kwaliteit van de ouder-kindrelatie en de openheid maken dat zulke zaken bespreekbaar zijn. Een vreemde en zorgwekkende vaststelling is dat één op drie ouders niet met hun zoon of zonen praat over ongewenste zwangerschap. Dat is nochtans geen zaak van meisjes alleen.

Ik geef enkele conclusies uit het onderzoek. Volgens het onderzoek moeten preventiewerkers de algemene communicatieve vaardigheden van zowel ouders als jongeren versterken. Relationele en seksuele vorming moet meer op maat worden georganiseerd, want één basispakket voor alle jongeren is uit den boze. Er moet rekening worden gehouden met erg uiteenlopende noden naargelang het gezin waarin jongeren opgroeien. De bestaande mediakanalen die zich op relationele en seksuele vorming richten zoals specifieke websites en rondreizende tentoonstellingen, moeten meer gepromoot worden, want deze onpersoonlijke bronnen worden wel vaak geraadpleegd. In de doctoraatsthesis werd gesuggereerd een televisieprogramma te maken over relaties en seksualiteit op een kind- of jongerenvriendelijke zender en op een kindvriendelijk uur. Jongeren geven immers aan dat de media hun eerste bron vormen, na vrienden en klasgenoten. Gelet op de vele uren die jongeren voor de tv doorbrengen, zou zo'n programma een breed publiek kunnen bereiken.

Mevrouw de minister, toen ik de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek had gelezen, leken ze me relevant voor uw beleid. Bent u op de hoogte van dit onderzoek en erkent u de probleemstelling en de gevolgtrekking ervan?

Bent u het met mij eens dat de ouders idealiter de lijst van informatiebronnen voor jongeren over relaties en seksualiteit zouden moeten aanvoeren? Bent u bereid om hiertoe uw beleid bij te sturen, te updaten of uit te tekenen?

Welke maatregelen werden de voorbije jaren genomen om de beschreven kloof tussen ouders en jongeren te dichten om seksualiteit binnen het gezin bespreekbaar te maken? Bestaat er ook een tijdspad voor? Welke concrete initiatieven denkt u te kunnen nemen om relationele en seksuele vorming op maat te kunnen aanbieden?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, als u toch overleg zult plegen met uw collega van Onderwijs, zou ik u willen vragen om ook dit thema te bespreken. Het is immers belangrijk dat er in de verschillende graden van de scholen aandacht aan wordt besteed. Via de scholen kan het thema iets meer bespreekbaar worden, ook aan de keukentafel.

We moeten ook proberen om de ouders ervan te overtuigen om hier meer aandacht aan te besteden. Uit eigen ervaring weet ik dat de ouders de laatsten zijn waarmee men over seksualiteit wil spreken. Het onderwijs kan bijgevolg voor broodnodige extra ondersteuning zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik sluit me aan bij wat de heer Dehaene zegt. De relatie tussen ouders en kinderen is zeer belangrijk. Deze middag nog heb ik hierover met mijn zoon gesproken. Ik heb drie erg verschillende kinderen. Als er pakketten op maat moeten komen, dan moeten het er in mijn geval drie verschillende zijn. Ik denk eerlijk gezegd dat mijn kinderen veeleer bij hun vrienden zullen aankloppen dan bij mij. Ik betwijfel dus of de minister dat kan opleggen. Mijns inziens moet de overheid proberen om dat onderwerp vooral via de scholen bespreekbaar te maken.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik zal hier geen overzicht geven van wat er in convenants is afgesproken. Wel is van belang te vermelden dat preventie en seksuele gezondheid zijn opgenomen in een convenant dat met Sensoa is afgesloten.

Vervotte

Tot de opdrachten van Sensoa behoren het uitwerken van specifieke programma's. Vandaag al werkt deze organisatie rond jongeren, holebi's, allochtonen, volwassenen en mensen met HIV. Die programma's moeten leiden tot het aanbieden van aangepaste producten of diensten. Sensoa moet ook aan derden methoden en concepten aanbieden, want er is een breed veld van actoren dat hiermee te maken krijgt: het onderwijs, de ouders, het verenigingsleven, enzovoort.

Mevrouw Telidja Klaï, auteur van het door u vermelde doctoraal proefschrift 'Intergenerationeel onderzoek naar de communicatie over seksualiteit: een studie bij ouders en jongeren tussen 15 en 21 jaar', werkt bij Sensoa. Zij is er verantwoordelijk voor het programma 'Jongeren'. Wij erkennen het probleem. Ik kan u met plezier meedelen dat Sensoa vandaag al bezig is met de uitvoering van haar aanbevelingen in concrete acties.

We zijn van oordeel dat de ouders, maar ook de peer group, de media, het onderwijs en de jeugdbewegingen, partners zijn die een belangrijke rol moeten vervullen. Uit het onderzoek blijkt wel dat zowel ouders als jongeren er behoefte aan hebben om met elkaar over seksualiteit te praten. Die behoefte is vaak het sterkst aanwezig bij de ouders. Ouders vinden zelf dat ze de taak hebben om erover te praten, te sensibiliseren en te informeren. Verder stellen we vast dat hoe vaker ouders en kinderen met elkaar praten, hoe meer tevreden ze zijn en hoe meer de behoefte toeneemt om erover te spreken.

Er zijn wel randvoorwaarden die dat mogelijk moeten maken. Een ervan is een grote mate van gehechtheid aan elkaar in het gezin. Verder is er nood aan open communicatie en er moet ook sprake zijn van 'een warm gezin'. Ouders worden via allerlei kanalen ondersteund. Ze worden weerbaarder gemaakt. Via opvoedingsondersteuning krijgen ze vaardigheden aangereikt om die open communicatie beter aan te kunnen. Er is gesuggereerd om het onderwijs een grotere rol te laten vervullen. Ik overweeg om daarover met de minister van Onderwijs intensief te overleggen.

Naast het eerder vermelde kwalitatieve onderzoek is er ook kwantitatief onderzoek verricht bij ouders van jongeren met verschillende leeftijden. In dat onderzoek is gepeild naar de wensen en verwachtingen van ouders over de rol van Sensoa. Dokter Klaï verzamelt en verwerkt de gegevens. Normaal gesproken zullen de resultaten ervan binnenkort beschikbaar zijn. Uit voorlopige resultaten blijkt alvast dat ouders vragen naar materiaal op maat, afhankelijk van de leeftijd van hun kinderen. Uit het onderzoek blijkt ook dat ouders zelf bijna niet op zoek gaan naar geschikt materiaal, ook al bestaat er al redelijk veel. We moeten zoeken naar een methode om dat materiaal bij de ouders te krijgen. Er is nood aan een gecoördineerd beleid, en niet aan versnippering.

De opleiding van preventiewerkers moet ertoe leiden dat de communicatieve vaardigheden van ouders en jongeren rond seksualiteit toenemen. Dat is een taak van Sensoa. Sensoa is daarbij niet blind voor een aantal maatschappelijke veranderingen bij een aantal doelgroepen. Ik plan geen campagne over onpersoonlijke informatiebronnen, zoals websites of rondreizende tentoonstellingen. Het is veel beter dat Sensoa deze taken op zich neemt.

Vandaag bestaat er al een goede samenwerking met de media, die moet worden opgevolgd. Het is niet nieuw. Er bestaat ook een goede samenwerking met Onderwijs, bijvoorbeeld via het tijdschrift Klasse. Zo zijn er ook met Ketnet afspraken gemaakt. Dat wordt geconcretiseerd in het programma Daarmee Basta. Het programma werd in het voorjaar uitgezonden. Er verschijnen ook op geregelde tijdstippen artikelen in De Bond en er was de campagne Praat over Seks, die specifiek op jongeren was gericht.

Na het kwantitatief onderzoek is er nu kwalitatief onderzoek. We weten immers zeer specifiek waar de hiaten, vragen en behoeften zich situeren zodat we ook weten hoe er invulling aan moet worden gegeven. We merken dat er heel veel informatie voorradig is, maar dat die niet altijd op de juiste plaatsen wordt verspreid. Dat zal een aandachtspunt voor de toekomst zijn. Weerbaarheid is eveneens een belangrijk punt. We werken dus met verscheidene partners, zoals Onderwijs en de media en met hen zijn vandaag via het convenant afspraken gemaakt, die ook in de toekomst zullen gelden.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

Roegiers

De heer Jan Roegiers: Ik dank de minister voor haar uitgebreide antwoord. Het doet mij plezier dat de problematiek serieus wordt genomen. Dat Sensoa hierin centraal wordt gesteld, is een goede beslissing. De mensen van Sensoa bewijzen steeds meer dat zij nodig zijn en degelijk werk afleveren. Wat de randvoorwaarden betreft, stel ik duidelijk dat ik het woord warm gezin geen wollig woordgebruik vind.

Ik pleit samen met de heer Dehaene en mevrouw Van Steenberge voor de mogelijkheid seksualiteit in het onderwijs te bespreken. Ik wil alleen stellen dat het een én-én-verhaal is. De indruk mag niet ontstaan dat omdat het op school wordt aangeboden, het de ouder zou ontlasten om er op een open manier over te spreken. Het feit dat mevrouw Van Steenberge zelf over haar zoon begon te spreken, toont aan dat er interesse is om er op een open manier over te spreken. Zij heeft zo het belang van de bespreekbaarheid van de seksualiteit binnen het gezin aangetoond.

Ik kijk eveneens uit naar het kwalitatief onderzoek, dat meer duidelijkheid over de noden zal verschaffen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik raad de minister aan om het programma Daarmee Basta op Ketnet eens te bekijken. Het werd op een vroeg uur uitgezonden en dat vind ik des te erger. Seksualiteit moet bespreekbaar zijn in het gezin en ik wil zeker geen moraalfilosoof zijn, maar als men niet van in het begin met zijn kind over seksualiteit praat, zal dat ook niet gebeuren als het kind 12 of 13 wordt.

Ik waarschuw ervoor dat seksualiteit niet mag worden gebanaliseerd. Ik denk aan een uitzending van Daarmee Basta. Daarin worden de zaken expliciet getoond, ook aan mijn dochter van zeven. Zij moet dat nog niet weten, maar ik weet dat het vrij moeilijk is daar een eensgezinde richtlijn over te ontwikkelen. Banalisering brengt mee dat kinderen het niet meer bespreekbaar achten omdat seksualiteit uiteindelijk iets wordt zoals het eten van een boterham met choco. Ik wil niet dat het zover komt.

Ik raad de minister dus aan om het programma eens te bekijken. Het woordgebruik is ook soms te zwaar. De flyer van het Kinderrechtencommissariaat vind ik trouwens ook erg. Daar staat op 'Ik heb een scheet gelaten.' Mijn zoon zegt dan dat hij wel beleefd moet zijn. Het is moeilijk kinderen op te voeden als het Kinderrechtencommissariaat zo'n deurhanger verspreidt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de impact van de invoering van het federaal statuut van de vrijwilliger op het Vlaamse vrijwilligersbeleid

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Jans tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de impact van de invoering van het federaal statuut van de vrijwilliger op het Vlaamse vrijwilligersbeleid.

Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, op 19 mei 2005 keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers het wetsvoorstel betreffende de rechten van vrijwilligers goed. Over dit wetsvoorstel moet nog in de Senaat worden gestemd. Er zijn al een aantal organisaties bezig met een rondvraag over deze nieuwe regelgeving.

Het nieuwe statuut zou oplossingen bieden voor sommige gekende pijnpunten. Ik noem er drie. De aansprakelijkheid van de vrijwilliger voor schade die hij veroorzaakt zou komen te rusten op de vrijwilligersorganisatie. Een organisatie moet voor haar aansprakelijkheid en die van de vrijwilligers een verzekering afsluiten. De forfaitaire vergoedingen die vrijwilligers mogen ontvangen zonder belastingen of sociale bijdragen verschuldigd te zijn, zouden wettelijk worden vastgelegd.

Het zou voor uitkeringstrekkers eenvoudiger worden om zonder overdreven administratie vrijwilligerswerk uit te voeren. Inzake de administratieve formaliteiten bepaalt dit wetsvoorstel dat een organisatie die met vrijwilligers werkt in de

Jans

toekomst de vrijwilliger een louter informatieve organisatienota moet bezorgen. Men mag dit niet verwarren met de afspraaknota die wij kennen binnen het decreet van 1994 over het vrijwilligerswerk in welzijns- en gezondheidszorg. Het gaat wel om een soortgelijke nota. De nodige afstemming dringt zich hier dus op.

Het wetsvoorstel zou in werking treden 6 maanden na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Na de inwerkingtreding hebben de organisaties die al met vrijwilligers werken, nog 6 maanden tijd om zich met de nieuwe regelgeving in orde te stellen. In het Vlaams regeerakkoord is bepaald dat de Vlaamse Regering een flankerend beleid zal voeren voor vrijwilligers, met aandacht voor voldoende ondersteuning en verzekering.

Mevrouw de minister, op 15 februari stelde ik al een vraag over de provinciale vrijwilligersverzekering in West-Vlaanderen. U antwoordde toen dat u al overleg had gepleegd met het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk. Tevens stelde u dat u met andere organisaties overleg zou plegen, met de bedoeling om tot een eenduidige oplossing te komen voor de verzekeringsproblematiek van vrijwilligers.

Werd de impact van de definitieve goedkeuring van dit wetsvoorstel op het Vlaams beleid ten aanzien van vrijwilligerswerk al ingeschat? Hoe wenst u met andere Vlaamse collega-ministers het flankerend beleid gestalte te geven? Zult u een initiatief nemen om samen met gemeenten of provincies een kader of raamverzekering af te sluiten met een verzekeringsmaatschappij, waar verenigingen vervolgens bij kunnen aansluiten? Heeft het overleg met de andere organisaties al plaatsgevonden? Als dat het geval is, tot welke beleidsinzichten aangaande de verzekeringsproblematiek heeft dat geleid?

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, wij hebben de opdracht gegeven een analyse te maken van dit federale wetsvoorstel. Verschillende elementen zijn naar boven gekomen, die later nog ter sprake zullen komen.

Het eerste punt is dat de federale definitie van het vrijwilligerswerk afwijkt van de onze. Daarover zal afstemming nodig zijn. Ten tweede is er in het federale wetsvoorstel sprake van een organisatienota. Binnen ons georganiseerd vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector bestaat al zo'n document. Om erkend te worden als autonome vrijwilligersorganisatie moet men een afsprakennota met de vrijwilligers kunnen voorleggen.

Wij denken dat ook hier afstemming tussen het federale en het Vlaamse beleid nodig is. Zowel de inhoud van het document als het al dan niet verplicht stellen zijn daarbij elementen van afstemming. In het federale wetsvoorstel wordt de aansprakelijkheid van een vrijwilliger en organisatie geregeld, terwijl dat voorheen niet duidelijk was. Dat is dus een goede zaak.

In het federale wetsvoorstel wordt ook uitvoerig ingegaan op de verzekering van de vrijwilliger, en iedere organisatie moet nu verplicht een verzekering afsluiten. Dit moet ten minste de burgerlijke aansprakelijkheid, met uitzondering van de contractuele aansprakelijkheid, van de organisatie en de vrijwilliger dekken. De koning kan dit eventueel ook nog uitbreiden naar dekking van lichamelijke schade en naar rechtsbijstand. In het Vlaamse decreet over het autonoom vrijwilligerswerk is dit reeds geregeld.

Wat het flankerend beleid betreft, heb ik samen met minister Anciaux het netwerk van de vrijwilligers de opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar de verzekering van vrijwilligers. De resultaten van dit onderzoek moeten de aanzet zijn om een meer gecoördineerd beleid op te zetten. We vragen dus eigenlijk om meer duidelijkheid te verschaffen over wat er vandaag is, over wat er vandaag niet is en over de manier waarop we tot een meer gecoördineerde visie kunnen komen.

Op basis van dit onderzoek zal dan ook worden nagegaan hoe we samen met de gemeenten en de provincies daaromtrent een faciliterend beleid kunnen voeren. We hebben hierover trouwens al verscheidene malen vergaderd met de VVP, en we zijn ervan overtuigd dat we tot een samenwerking met de provincies zullen kunnen komen en hierover in elk geval duidelijke afspraken kunnen maken.

Vervotte

De laatste vraag ging over het overleg met andere organisaties. Er zijn dus contacten geweest met het Vlaams Netwerk. In het structureel overleg dat we hebben met de verschillende partners beraadslagen we uiteraard ook met de provincies. Specifiek overleg met de verzekeringssector is er niet, en we denken ook niet dat we dit aan de orde zullen brengen. Het is dus volgens ons de bedoeling dit verder te regelen via de provincies en er daar verder invulling aan te geven.

Ik vat mijn antwoord even samen. We hebben de knelpunten nu duidelijk in kaart kunnen brengen. Er zal op heel veel gebieden toch nog wel wat afstemming moeten gebeuren. Die afstemming zal nu moeten worden aangevat. Ondertussen heb ik samen met minister Anciaux de opdracht gegeven – en daarvoor ook de middelen opzijgezet – om alles in kaart te brengen wat er op dit vlak bestaat. We verwachten daar binnenkort de resultaten van. Ten slotte voeren we goede gesprekken met de provincies en ben ik ervan overtuigd dat we daarmee tot afspraken kunnen komen en dat ook de provincies daar mee hun verantwoordelijkheid in zullen opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Ik dank de minister voor het duidelijke en uitvoerige antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het partner-gerelateerd en intrafamiliaal thuisgeweld

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het partner-gerelateerd en intrafamiliaal thuisgeweld.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, bij het woord 'gezin' denken we graag aan oprechte genegenheid en liefde. Gelukkig loopt het goed in de meerderheid van de Vlaamse gezinnen.

Toch slaagt niet iedereen erin de thuisbasis geweldvrij te houden. Al te vaak brengt de pers dan ook het relaas van dramatische gezinssituaties. Dat gaat dan echter enkel over de topjes van de ijsbergen, die zichtbaar werden. Niet iedereen slaagt erin zijn kinderen een gezonde, stevige basis mee te geven, ondanks vaak erg goed bedoelde inspanningen. Dat blijkt onder meer uit de cijfers van vertrouwensartsencentra, die hun cijfers van meldingen van misbruik, geweld en verwaarlozing op 10 jaar tijd zagen verdubbelen. In 80 percent van de gevallen vindt het geweld thuis plaats.

Het stijgende aantal meldingen bij de vertrouwensartsencentra heeft echter wel een klein lichtpuntje, namelijk het feit dat steeds meer mensen de centra kennen. Tegelijkertijd toont het stijgende aantal meldingen echter aan dat heel wat kinderen opgroeien in een zeer benarde en soms zelfs ronduit gevaarlijke situatie. Het stijgend aantal meldingen impliceert vanzelfsprekend dat het aantal opvang- en begeleidingsmogelijkheden eveneens zou moeten stijgen.

Ons land doet het trouwens eigenlijk niet zo goed wat het intrafamiliaal geweld betreft. Een commissie die toezicht houdt op het Europese sociale charter overhandigde begin deze maand een verslag aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa in Straatsburg. In dat verslag werd er terecht op gewezen dat er nog steeds geen verbod is op geweld op kinderen op school of in de huiselijke kring en dat dit nog niet is opgenomen in de wetgeving. Dat is echter niet direct onze taak in het Vlaams Parlement. Er zijn evenwel toch al heel wat Europese landen die op dit moment dit soort lichamelijke straffen binnen de huiselijke sfeer verbieden. In deze landen is thuis een kind slaan even onwettig als welk geweld dan ook. Ook het VN-comité dat de uitvoering van het Kinderrechtenverdrag bewaakt, vraagt ons land al geruime tijd om dit wettelijk te verbieden. Ook dit is echter alweer een federale bevoegdheid.

Uit intensief onderzoek blijkt dat de overgrote meerderheid van de kinderen die geweld meemaken in het gezin later ook gewelddadig optreedt

Merckx-Van Goey

in eigen relaties met partner of kinderen. Het is dus duidelijk dat we hier als beleidsmaker de belangrijke taak hebben om van veilige eerste kinderjaren een topprioriteit te maken. Dat kan alleen maar door resoluut 'neen' te zeggen tegen elke vorm van geweld binnen relaties en de slachtoffers van intrafamiliaal en partnergerelateerd geweld degelijk op te vangen. Voor kinderen die zelf geen geweld ondergaan maar die zien hoe bijvoorbeeld hun moeder of vader wordt mishandeld, is de ervaring immers minstens even traumatiserend. Ook zij lopen een groot gevaar om later zelf geweld te gebruiken. Het is dus erg belangrijk dat kinderen uit gezinnen waar geweld wordt gebruikt, op de juiste manier worden opgevangen, in de eerste plaats om hen over het trauma heen te helpen dat ze hebben doorgemaakt, maar in de tweede plaats ook om partnergerelateerd en intrafamiliaal geweld in volgende generaties te voorkomen.

Mevrouw de minister, het Vlaams regeerakkoord bepaalt dat de Vlaamse Regering de strijd zal opvoeren tegen alle vormen van inter- en intrafamiliaal geweld, kindermishandeling, partnergeweld en ouderenmishandeling. Op grond van een concreet uitgewerkt beleidsplan, met aandacht voor preventie, melding, behandeling en/of begeleiding en nazorg, zal worden voorzien in een structureel kader en financiering. Dat staat in het regeerakkoord, en ik denk dat we het nog altijd niet beter kunnen formuleren dan het daar staat. Nu moeten we die beloftes echter ook uitvoeren. Het regeerakkoord voorziet in een betere ondersteuning, bijvoorbeeld van de provinciale centra voor kindermishandeling, en in een verruimde opvangcapaciteit in de vluchthuizen. Verder moeten bijkomende impulsen worden gegeven aan familiale bemiddeling.

Mevrouw de minister, in de vorige legislatuur heb ik samen met de toenmalige meerderheidspartijen een resolutie ingediend die hier werd aangenomen, namelijk de 'resolutie betreffende de opvang en huisvesting van personen die het slachtoffer zijn van partnergerelateerd en intrafamiliaal thuisgeweld'. Die resolutie vraagt onder andere om wetenschappelijk onderzoek te ondersteunen naar de oorzaken van deze vormen van geweld. Dat onderzoek moet dan een effectief preventiebeleid ondersteunen.

Die resolutie stelt ook dat de Vlaamse Regering via de CAW's de gecoördineerde registratie van de aanvragen tot opvang en hulpverlening naar aanleiding van partnergerelateerd thuisgeweld moet bevorderen, zodat het hulpverlenings- en opvangaanbod beter kan worden afgestemd op de vraag. Daarnaast werd in die resolutie ook gevraagd om laagdrempelige vormen van ondersteuning te ontwikkelen, waardoor slachtoffers, zodra zich feiten van geweld voordoen, binnen de eigen sociale omgeving veiligheid kunnen vinden zonder hun relatie- en familiebanden te doorbreken.

We vonden ook dat het aanbod aan opvangmogelijkheden moest worden gediversifieerd. Naast de residentiële opvang in leefgroepen is er ook behoefte aan studio's, semi-zelfstandige en zelfstandige woonvoorzieningen met ambulante begeleiding. Ten slotte vroeg de resolutie ook extra aandacht voor allochtone vrouwen binnen de voorzieningen voor de opvang van slachtoffers, wat samenwerking vergt met tolkendiensten en interculturele bemiddelaars. Tevens werd aandacht gevraagd voor culturele en religieuze diversiteit in de opvangcentra en bij de psychosociale begeleiding. Dat laatste aspect werd hier 2 weken geleden al aangekaart door een collega. Mevrouw Heeren heeft reeds gelijkaardige vragen gesteld aan minister Keulen.

Mevrouw de minister, welke stappen zet u al teneinde de opvolging te verzekeren van het Vlaams regeerakkoord wat partnergerelateerd en intrafamiliaal thuisgeweld betreft? Trad u reeds in overleg met minister Van Brempt voor de eventuele realisatie van wetenschappelijk onderzoek naar de oorzaken van partnergerelateerd thuisgeweld? Trad u reeds in overleg met minister Keulen, want dat is toch heel belangrijk? Bij de uitstroom uit vluchthuizen is het nodig dat slachtoffers een soepeler toegang zouden krijgen tot de sociale huisvesting, om de vluchthuizen te ontlasten. Als dit inderdaad het geval is, wat zijn de perspectieven op dat vlak?

Toen mevrouw Heeren deze vraag in de Commissie voor Wonen stelde, zeiden alle collega's die zich daar toen bij aansloten dat ze inzake middelen uitkijken naar wat er van het beleidsdomein Welzijn komt.

Van Steenberge

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de uitgebreide vraag om uitleg die ik indiende over partnergeweld, dreigde niet ontvankelijk te zijn omdat er reeds een vraag van mevrouw Merckx over het onderwerp op de agenda van deze week stond. Daarom heb ik besloten me mondeling bij mevrouw Merckx aan te sluiten, al zijn mijn vragen van een andere orde.

Mevrouw de minister, in De Morgen werd het verhaal gedaan van een platformtekst 'Principes en prioriteiten bij de strijd tegen partnergeweld', die ontstond op initiatief van Amnesty International, de vrouwenorganisaties, de drie grote vakbonden, het VBO en de mutualiteiten. Ze sloegen de handen in elkaar omdat er weinig wordt gedaan tegen partnergeweld. Ze richten zich tot alle Belgische beleidsniveaus, vermits er volgens hen voor al die overheden nog heel wat werk aan de winkel is. Ondanks het feit dat er sinds vorig jaar een Nationaal Plan Partnergeweld voorhanden is, vinden ze dat er nog maar weinig actie ondernomen is.

Volgens deze vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld schuiven alle regeringen en overheden de bevoegdheid naar elkaar door. Door de ingewikkelde structuur van het land is niet steeds duidelijk wat tot wiens bevoegdheid behoort. Zelf wilde ik een vraag stellen aan minister Van Brempt, maar die bleek totaal niet bevoegd te zijn voor partnergeweld, hoewel de materie op federaal niveau toch onder minister Dupont van Gelijke Kansen valt.

Mevrouw de minister, naast het Nationaal Actieplan Partnergeweld staat in de regeringsverklaring dat er een concreet beleidsplan moet worden uitgewerkt. Op 15 maart hebt u reeds uitvoerig geantwoord op vraag van mevrouw Merckx over het project Time-Out. Toen stond het voortbestaan van dat project ter discussie. In de krant stond dat het project zou stoppen op 15 mei 2005. U antwoordde toen onder andere dat het kabinet van minister Dupont over dit krantenartikel nog geen contact had gezocht met u, en dat u uw kabinet de opdracht had gegeven een inventaris te maken met het aantal projecten, de situatie waarin ze zich bevinden, hun evaluatie en het totale budget.

De administratie, zo zei u, bestudeert momenteel de omvang van de problematiek en de budgettaire impact ervan. Er werd een evaluatie gemaakt voor het geval het dossier van Time-Out inderdaad op onze tafel zou komen te liggen. U stelde toen ook dat uw beleidsplan moest worden gezien als een manier om de verschillende problemen, benaderingen en bevoegdheden op elkaar af te stemmen. We moeten vooral duidelijke afspraken maken, zei u, met federaal minister van Gelijke Kansen Dupont.

Op 14 april 2005 heeft minister Dupont op een vraag over de uitvoering van het Nationaal Actieplan Partnergeweld in de Senaat verklaard dat sinds de uitvoering van het eerste Nationaal Actieplan van 2001-2003 een interdepartementale werkgroep werd opgericht, die in juni en oktober 2004 werd samengeroepen voor de uitvoering van het Nationaal Actieplan 2004-2007. Hij zei volop bezig te zijn de samenstelling van de werkgroep te verfijnen en waar nodig aan te vullen. De werkgroep zou eerstdaags worden samengeroepen met het oog op een interministeriële conferentie Gelijke Kansen in juni. Die conferentie zou vooral over partnergeweld gaan. In het kader van het Nationaal Actieplan plande minister Dupont van Gelijke Kansen eveneens acties in de pers. Die zouden tegen eind 2005 operationeel moeten zijn. Ook daarover wenste hij vooraf overleg met de gemeenschappen in de interministeriële conferentie in juni.

Intussen heeft ook minister Onkelinx een en ander verklaard. Ze zou het College van Procureurs-generaal gevraagd hebben een omzendbrief voor te bereiden om het beleid inzake familiaal geweld te verbeteren. Deze omzendbrief zal tegen de aanvang van het gerechtelijk jaar, dus tegen september, klaar zijn. Aangezien het strafrechtelijk beleid inzake familiaal geweld moet worden gevoerd in samenwerking met heel uiteenlopende instanties zoals de gemeenschappen en de gewesten, zal het ontwerp van omzendbrief ook worden besproken op een volgende interministeriële conferentie, namelijk die over integratie in de maatschappij die ook in juni zou plaatsvinden en eveneens speciaal gewijd is aan gelijkheid van kansen.

Van Steenberge

Sommige senatoren willen het Oostenrijks model integreren in de wetgeving. Minister Onkelinx is daar geen voorstander van. Ze is van mening dat eerst een stand van zaken moet worden opgemaakt over de repressieve mogelijkheden tegen familiaal geweld in ons huidige systeem. Nochtans is in 2002-2003 in het Vlaams Parlement een voorstel van resolutie ingediend waarin gevraagd werd in overleg te treden met de federale regering om de dader op te leggen de woning te verlaten, net zoals in het Oostenrijks model. Ik heb het voorbeeld van Oostenrijk aan uw medewerker meegegeven, en ik dacht dat het Vlaams Parlement de bedoeling had het Oostenrijks model uit te werken.

Mevrouw de minister, hebt u kennis van de platformtekst 'Principes en prioriteiten bij de strijd tegen partnergeweld'? In welke mate wordt in het beleidsplan omtrent inter- en intrafamiliaal geweld rekening gehouden met deze tekst? In hoeverre was u betrokken bij de opmaak van het Nationaal Actieplan Partnergeweld? Was u betrokken bij de vergaderingen van juni en oktober 2004 van de interdepartementale werkgroep voor de uitvoering van dit actieplan?

Minister Dupont kondigde een interministeriële conferentie aan voor juni, waar de problematiek van partnergeweld zou worden besproken. Bent u daarvan op de hoogte? Is er reeds een datum vastgelegd? Er zou voor deze conferentie ook overleg zijn met de gemeenschappen over de acties in de pers, meer bepaald over preventie. Is dat al gebeurd? Zo ja, wat zijn dan de conclusies? Zo niet, voor wanneer is het overleg dan gepland?

Hebt u ten slotte weet van de omzendbrief? Is hij besproken in de interministeriële conferentie over integratie in de maatschappij? Of moet die conferentie nog plaatsvinden? Wat zijn de conclusies daaruit? De vragen die ik u over het Time-Out-project wilde stellen, zal ik schriftelijk indienen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me in de eerste plaats aan bij mevrouw Merckx en haar zorg. Het is frappant dat nog steeds één op de vijf vrouwen te lijden heeft onder partnergeweld. Als mens, maar vooral als vrouw, moet ons dat tot nadenken stemmen.

We mogen ons niet verschuilen achter de staatsstructuur waarbij bepaalde verantwoordelijkheden naar elkaar worden doorgeschoven. De staatsstructuur moet worden gerespecteerd, maar dat mag er niet toe leiden dat bepaalde problemen blijven bestaan. Dat heeft dramatische gevolgen voor mensen die met partnergeweld en intrafamiliaal thuisgeweld worden geconfronteerd.

Er zouden in eerste instantie meer inspanningen moeten worden geleverd om het geheel in de praktijk nog meer te coördineren. Preventie is trouwens bij uitstek een bevoegdheid van de deelstaten. Mevrouw de minister, hebt u zicht op de effecten van de campagnes die in het verleden werden opgestart? Het probleem blijft namelijk bestaan, ondanks de vele campagnes.

Mensen die het slachtoffer zijn van dergelijke situatie vinden nog steeds moeilijk de weg naar hulpverlening. Er bestaan hulplijnen, maar vaak zijn die enkel tijdens de dag bereikbaar. Dat is misschien een detail, maar het is wel erg belangrijk. Ik vind het ook belangrijk dat er aandacht gaat naar veel allochtone vrouwen die ook in dergelijke situatie zitten. Ook op dat vlak boeken we nog geen positieve resultaten. Mevrouw de minister, ik deel de mening van mevrouw Merckx over de resolutie die onder meer aandacht vraagt voor samenwerking met tolken en interculturele bemiddelaars.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, dit is een moeilijk dossier. Het is gemakkelijk om het probleem vast te stellen en te zeggen dat we er iets aan moeten doen. We moeten echter ook voorzichtig zijn omdat dit een erg complexe materie is. Ik ga ermee akkoord dat we moeten komen tot een integrale visie en tot protocollen die moeten worden afgesloten tussen alle betrokken diensten. Op die manier kan worden samengewerkt en is er afstemming. Van daaruit kunnen we dan tot concrete actieplannen komen.

Naar aanleiding van de paragraaf die in het regeerakkoord staat, hebben we al een aantal

Vervotte

acties ondernomen ter voorbereiding van de gecoordineerde totaalaanpak. We hebben aan het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk gevraagd om tegen het einde van het jaar een behoeftepeiling uit te voeren naar de nood aan residentiële opvang van slachtoffers van intrafamiliaal geweld. Dat gaat over vluchthuizen en vrouwenopvangcentra. Ik wijs hierbij op het belang van doorstroming, wat een van de belangrijkste knelpunten is waarmee we worden geconfronteerd. Daarom wordt daar ook over gedebatteerd in de Commissie voor Wonen. We stellen vast dat bepaalde capaciteit dichtslibt, maar dat betekent niet automatisch dat we capaciteit moeten bij creëren. We moeten ervoor zorgen dat mensen kunnen doorstromen in het reguliere wooncircuit. Dat is de verantwoordelijkheid van minister Keulen. Als er beveiliging nodig is, dan is dat de taak van de lokale overheden, zoals de politie. Er moeten dus heel veel partners samenwerken en dat maakt het complex.

Inzake de familiale bemiddeling hebben we de administratie gevraagd een behoeftepeiling uit te voeren. Er zal rekening worden gehouden met een aantal parameters: de totale meerderjarige bevolking in Vlaanderen en Brussel, het aandeel kansarmen, het aandeel dat geconfronteerd wordt met een echtscheiding en het aandeel echtscheidingen dat voor conflicten blijft zorgen. De verdere uitbouw van de familiale bemiddeling in de autonome Centra voor Algemeen Welzijnswerk zal natuurlijk ook afhangen van de uitvoering die gegeven wordt aan de wet van 21 februari 2005 tot wijziging van het gerechtelijk wetboek in verband met de bemiddeling en de manier waarop de erkenningen zullen worden geregeld.

Als we tot een meer geïntegreerde aanpak willen komen, moeten we beseffen dat er verschillen zijn tussen kindermishandeling, partnergeweld, ouderenmisbehandeling en -mishandeling. We hebben aan de cel Criminaliteit en Samenleving gevraagd om hierover een rapport uit te werken. Per deelthema van het intrafamiliaal geweld moeten we uitklaren binnen welke visie en binnen welk organisatorisch kader we dit zullen aanpakken. We moeten nagaan wat het aanbod en de knelpunten zijn, en wat de link is met de federale overheid. Het is onze bedoeling om op basis hiervan te zoeken naar enerzijds gemeenschappelijkheden tussen de verschillende thema's en anderzijds in welke mate er een horizontale aanpak mogelijk is. We hebben vandaag onvoldoende zicht op de verschillende onderdelen van intrafamiliaal geweld.

Dit alles zal gebeuren in overleg met de sleutelactoren die hieromtrent heel wat expertise hebben opgebouwd. Ik denk aan Kind en Gezin, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, de Vlaamse meldpunten ouderenmishandeling en de geestelijke gezondheidszorg.

Ik heb geen overleg gepleegd met minister Van Brempt omdat ze geen enkele bevoegdheid ter zake heeft. Met minister Keulen is er een samenwerkingsprotocol waar ik in andere vragen al naar heb verwezen. Dat ligt nog altijd ter ondertekening aan hem voor. We hebben het nog steeds niet mogen ontvangen. Als we spreken over de thuislozenproblematiek, komen we automatisch bij Wonen terecht.

Dan waren er nog vragen over het Nationale Actieplan. Tot op heden ben ik daar niet bij betrokken. Het staat wel op de agenda van de interministeriële conferentie die zal plaatshebben op 13 juli. Rond de omzendbrieven zijn we ook niet geconsulteerd.

Er was nog een vraag over informatie. We volgen de vertrouwenscentra kindermishandeling erg goed op. Er zijn initiatieven, er wordt informatie verstrekt en er wordt aan sensibilisering gedaan. In 2004 is er een sensibiliserings- en informatiecampagne gevoerd. We kunnen stellen dat de acties wel degelijk effect hebben. Bij kindermishandeling is het niet zo dat mensen minder geneigd zijn om te melden door de campagnes. Men vraagt zich bij dergelijke campagnes namelijk vaak af of er nog wel meldingen zullen gebeuren. We zien net dat mensen bij een vermoeden een stimulans nodig hebben om te melden. Dat onderstreept het belang van dergelijke campagnes. Het wordt op die manier duidelijk waar mensen terechtkunnen als ze vermoeden dat er mishandeling bezig is. Ik weet niet wat de effecten van de federale campagnes zijn.

Dan was er nog een vraag over de Time-Outprojecten. We beschikken nu over een overzicht van de gegevens en het totale budget. Er is een evaluatie gepland in het tweede semester van 2005 in opdracht van minister Dupont. Tot op heden heeft minister Dupont ons nog niet voor een ver-

Van Steenberge

gadering over dit onderwerp uitgenodigd. We gaan er dan ook van uit dat de federale overheid voor de financiering zal blijven instaan.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Op 14 april 2005 heeft minister Dupont in de pers verklaard dat hij met de gemeenschappen in overleg zal treden. Blijkbaar komt hij zijn verklaringen niet na.

Ik zou de minister willen vragen eens na te gaan wat de bedoeling van minister Onkelinx precies is. Ik vind het Oostenrijks model een belangrijk voorbeeld. Indien de federale regering hier geen rekening mee wil houden, kunnen wij daar natuurlijk niet veel aan doen. Ik heb trouwens vernomen dat mevrouw Pehlivan een groot voorstander is en in dit verband een wetsvoorstel zal indienen.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: De minister heeft terecht aangetoond dat de Vlaamse Regering niet bij de pakken blijft zitten. Er zijn nog bijkomende rapporten, behoeftepeilingen en overlegmomenten op komst. In het licht van de resolutie van 2003 en bepaalde passages van het Vlaams regeerakkoord lijkt het me evenwel gepast om dit onderwerp binnen zes maanden nog eens ter sprake te brengen.

Verder wil ik nog bijkomende aandacht vragen voor de impact die de preventie op jongeren zou moeten hebben. Dit ontbreekt wat in het antwoord van de minister. Uit recent onderzoek is nochtans gebleken dat jongeren die getuige van dergelijk geweld zijn geweest, vaak in de rol van toekomstige dader vervallen. Dit is haast voorspelbaar. In het kader van de bijzondere jeugdzorg moeten we hier de nodige aandacht aan schenken. We moeten het aanbod diversifiëren en in preventie blijven geloven.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Aangezien ik niet wil dat hierover misverstanden ontstaan, wil ik nog even op de woorden van mevrouw Merckx reageren.

Ik heb in mijn antwoord niet naar de bijzondere jeugdzorg verwezen. Het is evenwel onze visie ons zoveel mogelijk te richten op gezinnen waar de draagkracht is overschreden. Intrafamiliaal geweld is vaak te wijten aan een al dan niet tijdelijke overschrijding van de draagkracht. Door middel van opvoedingsondersteuning en consultatiebureaus willen we laagdrempelige acties ondernemen. Deze acties staan los van de hulpverlening. In het preventieonderdeel richten we ons vooral op situaties die problematisch dreigen te worden. We trachten er zo vroeg mogelijk bij te zijn. We willen deze gezinnen ondersteunen. Indien we er niet in slagen de draagkracht te vergroten, kiezen we er soms voor de jongeren tijdelijk elders onder te brengen.

Aangezien de vraag om uitleg specifiek over het actieplan gaat, heb ik hier in mijn antwoord niet naar verwezen. Ik wil hierover evenwel geen misverstanden laten bestaan. Preventie, draagkrachtverhoging, vaardigheidsverhoging en dergelijke blijven voor ons belangrijke aandachtspunten. We geven deze punten zelfs een concrete invulling.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het bestrijden van agressie in de welzijnssector

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Wachter tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het bestrijden van agressie in de welzijnssector.

Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, tijdens een studiedag van het Icoba is gebleken dat ongeveer 120 instellingen in de welzijnssector wekelijks met fysieke, verbale of psychische agressie tegen de hulpverleners te maken krijgen. Het Icoba biedt die welzijnsinstellingen ondersteuning om de agressie tegen hulpverleners te beheersen. Vooral in sectoren als de gehandicaptenzorg en de

De Wachter

bijzondere jeugdzorg komt agressie ten overstaan van hulpverleners frequent voor.

Het is opmerkelijk dat slechts een op de vier Vlaamse instellingen daadwerkelijk initiatieven met betrekking tot deze problematiek nemen. Bovendien treden de instellingen slechts op als ze effectief met problemen worden geconfronteerd. Ik vind het spijtig dat de overige instellingen haast geen initiatieven nemen.

Ik vraag me af of we geen doeltreffender maatregelen nodig hebben om dergelijke problemen aan te pakken. Hulpverleners kunnen immers bijzonder sterk onder de verschillende vormen van agressief gedrag lijden. In vele gevallen kroppen ze dit op. Het is dan ook niet ondenkbaar dat ze na een tijdje zelf agressief gedrag beginnen te vertonen. Het Icoba wil dit thema bespreekbaar maken. Hulpverleners moeten ergens de mogelijkheid krijgen dergelijke problemen aan te kaarten.

Het Icoba is door het Sociaal Fonds voor de Vlaamse Opvoedings- en huisvestingsinrichtingen opgericht. Het biedt vormingssessies over het omgaan met agressie aan, streeft naar het voeren van een agressiebeheersingsbeleid in de welzijnsinstellingen en wil zich als expertisecentrum ten dienste van de sector stellen.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van het toenemend geweld tegen hulpverleners in de welzijnssector? Hebt u reeds met het Icoba over deze problematiek overlegd? Zijn in het verleden al concrete initiatieven genomen om de agressie in de diverse welzijnssectoren in te dijken?

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, er is een algemene toename van het geweld in onze samenleving. Alle sectoren en actoren merken dit. Onze buschauffeurs staken regelmatig omdat ze met agressie worden geconfronteerd. Hetzelfde gebeurt in de welzijnssector. Zoals uit het door de vraagsteller aangehaalde initiatief blijkt, wordt het onderwerp steeds bespreekbaarder. In het vervolg van mijn antwoord zal ik een onderscheid tussen de verschillende deeldomeinen maken.

In het algemeen welzijnswerk vindt de agressie vooral in de residentiële settings van de autonome Centra voor Algemeen Welzijnswerk plaats. Het gaat vooral om de thuislozensector. Deze welzijnsvoorzieningen werken immers vaak met mensen met drugs- en psychiatrische problemen. Deze problemen gaan vaak met agressie gepaard.

Het is de bedoeling dat de autonome Centra voor Algemeen Welzijnswerk een preventiebeleid ontwikkelen. Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk ontwikkelt momenteel methodes om agressie te voorkomen, tips om beter met agressie om te gaan en ondersteuning voor slachtoffers die met agressie zijn geconfronteerd.

Een aantal elementen kunnen hierbij aan bod komen. Ik denk aan een betere toegangsbeveiliging en aan een systematische vorming over het omgaan met agressie. Bovendien moeten de CAW's zelf voor de opvang en de begeleiding van de slachtoffers van agressie kunnen zorgen. Deze mensen moeten bij de diensten voor slachtofferhulp of bij de geestelijke gezondheidszorg terecht kunnen.

In de Centra voor Integrale Gezinszorg is de agressie meestal niet van de cliënten afkomstig. Het zijn meestal de partners van de cliënten die zich agressief opstellen tegenover de cliënten, de hulpverleners en de voorzieningen. In september 2005 zal deze sector met het Icoba in overleg treden. Het is de bedoeling dat beide actoren samen een visie ontwikkelen.

Bij de OCMW's merken we dat zowel de hulpverleners als de OCMW's vaak worden geconfronteerd met agressieve cliënten. De maatregelen die worden genomen, hebben vooral betrekking op de infrastructuur, op de loketfuncties en op de veiligheid die wordt ingebouwd in de visie die wordt ontwikkeld. Daarnaast worden heel veel vormingsmodules aangeboden aan het personeel.

In de sector bijzondere jeugdzorg merken we dat er ook daar situaties zijn met agressie ten aanzien van personeelsleden. In de bijzondere jeugdzorg is er geen systematische registratie, maar gebeurt er een bevraging van de actoren en de vertegenwoordigers van de sector. Recent was er een gemengde werkgroep met als thema: 'Veiligheid en agressie in de voorzieningen'. Die heeft zijn werkzaamheden beëindigd. De werkgroep boog zich over de

Vervotte

resultaten van de bevraging en bestond uit vertegenwoordigers van de administratie, van het privé-aanbod en van de vakbonden. De werkgroep had twee doelstellingen: het in kaart brengen van de problematiek, maar ook het formuleren van voorstellen om de situatie te verbeteren. We gaan ervan uit dat er een gedeelde verantwoordelijkheid is tussen de overheid, de privé-initiatiefnemers en de politionele diensten, en dat op de diverse niveaus. Bij alle betrokken actoren is er in elk geval een verhoogde aandacht voor het probleem. De werkgroep heeft conclusies getrokken waaraan verder zal worden gewerkt.

Voor de gehandicaptensector hebben we evenmin objectieve gegevens, maar wel gegevens uit een bevraging en dergelijke. We merken dat er ook in die sector toenemende aandacht wordt besteed aan het fenomeen van de agressie. We proberen via managementsondersteuning en vorming te zorgen dat een beleid terzake mogelijk is. Het personeel krijgt gerichte opleidingen, zoals zelfverdedigingstechnieken, want sommige personen met een handicap vertonen gevaarlijk gedrag. Ook is er een groeiende aandacht voor geweld en misbruik ten aanzien van gebruikers. Onze voorzieningen zijn verplicht om procedures te volgen voor zowel het detecteren als het gepast reageren op situaties van misbruik en geweld ten aanzien van de gebruikers. Geweld ten aanzien van het personeel wordt daaraan verbonden. Binnen het Vlaams Fonds is er een werkgroep 'Grensoverschrijdend Gedrag'. Op 14 juni heeft de werkgroep verslag uitgebracht tijdens een studiedag waar 240 vertegenwoordigers van voorzieningen en gebruikersorganisaties aanwezig waren.

Een overleg met de medewerkers van Icoba lijkt me zinvol, vooral om te vernemen wat hun visie is en om hun voorstellen voor de aanpak tegen agressie te bestuderen. Ik heb een overzicht gegeven van wat er gebeurt binnen de diverse deelsectoren. Daaruit blijkt dat er heel wat aanzetten worden gegeven en dat er reeds heel wat stappen werden gezet. Het lijkt me interessant om de mensen van Icoba te ontmoeten om te horen of ze een verrijking kunnen bieden voor de verdere aanpak van de zaak. Het is inderdaad een zaak die aan belang wint, maar die ook bespreekbaar is geworden binnen de sector.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U had het over de deelgroepen die op dit ogenblik actief zijn. Is er al in een timing voorzien voor de verdere uitwerking? Of is voorlopig alleen nog maar de werkgroep bezig?

Minister Inge Vervotte: We moeten rekening houden met de verschillende sectoren. Zo is er het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Daarnaast zullen de Centra voor Integrale Gezinszorg in september samen zitten. De bijzondere jeugdzorg heeft de werkzaamheden afgerond en zal de bevindingen nu implementeren. Aangezien de vakbonden mee rond de tafel zitten, zal ook op dat niveau uitvoering worden gegeven aan de zaak. In de gehandicaptensector is de zaak al redelijk goed ingebouwd en werd op 14 juni vorming georganiseerd.

Er zijn dus verschillende timingen. Wellicht in september, maar zeker in de loop van de komende periode, zullen we overleg plegen met Icoba zodat we kunnen bekijken of een integrale aanpak wenselijk of nodig is. In elk geval werden er al verschillende initiatieven genomen op de diverse domeinen. De sectoreigenheid moet sowieso worden gerespecteerd. Al is het wel zo dat de ene sector al iets verder staat dan de andere. De gehandicaptensector staat al redelijk ver. Binnen de bijzondere jeugdzorg wordt eraan gewerkt, maar werden nog geen actieplannen ontwikkeld. Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk heeft terzake al werk verricht.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verhouding tussen de bijzondere jeugdbijstand en de zorgboerderijen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Wachter tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en

De Wachter

Gezin, over de verhouding tussen de bijzondere jeugdbijstand en de zorgboerderijen.

Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, landbouwers die zorgbehoevenden willen opnemen in hun bedrijf, kunnen conform een beslissing van de Vlaamse Regering daarvoor een financiële vergoeding krijgen. Die financiële tegemoetkoming bedraagt 15 euro per dag voor landbouwbedrijven die enkel hun infrastructuur ter beschikking stellen en 40 euro per dag voor boeren die ook een deel van de zorg op zich willen nemen.

De vorm van opvang verschilt van zorgboerderij tot zorgboerderij. Het kan bijvoorbeeld dat de zorgbehoevende gedurende enkele dagen per week overdag op de boerderij komt werken, maar het kan ook dat de hulpbehoevende op de boerderij woont en er effectief werkt. De begeleiding van de zorgbehoevende gebeurt soms door de zogenaamde 'zorgboer', maar het kan ook zijn dat de zorgbehoevende een eigen begeleider meebrengt en de zorgboer bijvoorbeeld enkel zijn gebouwen ter beschikking stelt.

Op dit ogenblik zijn er 130 zorgboerderijen die op vrijwillige basis werken bij de opname van personen met een mentale of een fysieke handicap en ex-gedetineerden, maar de boerderijen nemen ook mensen uit de bijzondere jeugdzorg op. Mijn aandacht gaat vooral uit naar deze laatste categorie. Uit de mededeling van de Vlaamse Regering blijkt dat er op 200 zorgbedrijven gemikt wordt tegen 2008. Men hoopt dat de eerste dossiers tegen het einde van dit jaar afgewerkt zijn. Alvorens een landbouwbedrijf in aanmerking kan komen voor een financiële vergoeding, moet het bedrijf wel als zorgboerderij erkend worden. Voorwaarde is dan wel dat er een afspraak moet zijn met een erkende zorginstelling en bovendien moet er ook een handelingsplan worden opgesteld.

Volgens mij is dat een zeer goed initiatief, want werken op een boerderij heeft voor zeer veel zorgbehoevende mensen een gunstig effect op hun behandeling. Ook werd er bij de aankondiging van dit initiatief geponeerd dat de landbouw meer ingebed moet worden in de samenleving en dat zorgboerderijen daartoe een uitstekend instrument zijn waardoor een zorgboerderij een rol van een instelling overneemt. In de sector van de bijzondere jeugdbijstand is er een tekort aan plaatsen. De zorgboerderijen kunnen het gebrek aan plaatsen in opvanginstellingen compenseren.

Mevrouw de minister, in dit licht had ik u graag een paar vragen gesteld. Is het de bedoeling om het concept van zorgboerderijen in hoofdzaak te linken aan gemeenschapsinstellingen, aan privéinstellingen of aan beide? Hebt u enig zicht op het aantal plaatsen dat in de sector van de bijzondere jeugdbijstand effectief kan worden vrijgemaakt? In welke mate zullen erkende zorginstellingen bereid zijn om effectief samen te werken met de zorgboerderijen?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.
Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, vroeger liepen er op elke boerderij wel een of meer mensen rond die niet aan de bak kwamen op de reguliere arbeidsmarkt. Waarom zou dat nu niet meer kunnen?

Op zoek naar nieuwe toekomstperspectieven verbreedt de landbouwsector zijn activiteiten. Boeren worden bijvoorbeeld hoteliers of natuurbouwers. Bovendien merken we dat in de zorgsector de geïntegreerde, gepersonaliseerde aanpak in een huiselijk kader aan belang wint. Dat heet 'vermaatschappelijking van de zorg'. De tendensen in beide sectoren ontmoeten elkaar op steeds meer zorgboerderijen in Vlaanderen. Boeren hebben een aantal natuurlijke troeven in handen om uit te blinken in ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en kinderopvang. Verblijven en werken op de boerderij doet voor veel zorgbehoevenden dienst als een laagdrempelige gezondheidstherapie. Het engagement van boer en boerin zorgt voor een behoeftegestuurde hulp op maat.

Ik sluit me dus aan bij wat mevrouw De Wachter zegt, maar groene zorg bestaat uit alle mogelijke combinaties van zorg in een groene omgeving voor een brede waaier kwetsbare groepen, niet alleen de bijzondere jeugdzorg. Groene zorg kan verscheidene en gecombineerde vormen van zorg aannemen, zoals opvang overdag of 24-uurtherapie. We stellen vast dat er een akkoord is over het principe, maar wie neemt wanneer het initiatief inzake de regelgeving?

Er is ook steun vanuit Landbouw. Er is sprake van een cofinanciering van het Europese niveau en vanuit de Vlaamse begroting voor Landbouw. Hoe zit het met het draagvlak vanuit Welzijn? De zorginstellingen zijn enthousiast maar hebben niet de middelen en de tijd om te investeren in de begeleiding en ondersteuning van zorgboeren en -boerinnen.

Mevrouw de minister, wat zult u doen om dit aanbod verder te ondersteunen? Wie zal het Steunpunt Groene Zorg in de toekomst verder ontwikkelen? Wie houdt waarop toezicht? Er is immers een welzijnsaspect maar ook een landbouwaspect aangezien de financiering vanuit Landbouw gebeurt.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Binnen onze visie over zorg is het belangrijk ervoor te zorgen dat deze mensen een echte plaats krijgen binnen de samenleving. We moeten de muren van de instelling bij wijze van spreken openbreken. Dit project kan zorgen voor een zinvolle invulling van de tijd van die mensen. Dat kan zeer verschillend zijn. Voor sommigen zal dat betekenen dat ze eenmaal per maand langsgaan op een boerderij, voor anderen is dat waarschijnlijk eenmaal per week.

Dit concept zorgt voor een win-winsituatie. De zorgsector is zeer tevreden omdat er arbeidsmogelijkheden zijn. De voorzieningen zijn zelf vragende partij omdat ze het belangrijk vinden dat deze mensen zich zinvol kunnen bezighouden. Vaak moeten ze zelf op zoek gaan naar activiteiten. Tot nu toe was de vraag veel groter dan het aanbod. We hebben dan ook gezorgd voor meer financiering waardoor we meer boeren over de streep konden trekken.

Het concept van de zorgboerderijen is voornamelijk gelinkt aan alle door de Vlaamse overheid erkende voorzieningen in het kader van de zorgverstrekking zoals maatschappelijk welzijn, personen met een handicap, bejaarden, bijzondere jeugdzorg en sociale hulpverlening aan gedetineerden. We hebben er bewust voor geopteerd om het domein van de kinderopvang daar niet in op te nemen omdat het wel degelijk gaat over activering. Wij vragen van die zorgboer immers geen specifieke competenties inzake dienst- en hulpverlening. Wanneer een landbouwer wil werken als onthaalouder, dan is dat uiteraard mogelijk en kan hij daartoe een aanvraag indienen bij Kind en Gezin. We maken dus een duidelijke afbakening. De boer houdt wel toezicht en controleert of er bijvoorbeeld geen alcohol wordt gebruikt, maar treedt niet op als hulp- of dienstverlener.

We hebben de CLB's hier ook bij betrokken over twee zeer specifieke thema's, namelijk spijbelgedrag en schoolmoeheid. Dat is de link met bijzondere jeugdzorg. Toewijzing door het CLB kan enkel voor die doelgroep.

Er wordt een boerderijovereenkomst afgesloten tussen de zorgboerderij, de verzorgingsinstelling en de gebruiker. De overheid treedt hierin zeer weinig regulerend op. De afspraken moeten tussen die drie partners tot stand komen. Zij maken een handelingsplan op. Wij stellen geen criteria of voorwaarden op. Het enige wat we bepalen, is het maximum aantal personen dat opgenomen kan worden. Er is geen verplichte minimumcapaciteit. Slechts één persoon is perfect mogelijk. Het maximum leggen we op omdat de betrokkenen voldoende aandacht moeten krijgen. We hebben ook beperkingen opgelegd. Nachtopvang kan bijvoorbeeld niet voor ons.

We schatten het aantal initiatieven vandaag op een vijftigtal. Volgens de budgetten kunnen er in 2005 125 nieuwe initiatieven bij komen. In totaal zullen we dan ongeveer 200 erkende zorgboerderijen hebben. Onze budgettaire raming vertrekt van 100 dagen opvang per jaar per zorgboerderij. Dat staat in de uitvoeringsbesluiten. Op kruissnelheid halen we een opvangmogelijkheid van 20.000 dagen voor het totaal. We kunnen dit cijfer moeilijk omzetten in een aantal plaatsen. Dit heeft wel als bijkomend effect dat een aantal zorgbehoevenden tijdelijke zorg kunnen krijgen. Als iemand 2 dagen per week naar een zorgboerderij gaat, komt er structureel ruimte vrij voor een nieuwe kandidaat.

Door de financiële impuls vanuit Welzijn kunnen we meer boeren over de streep trekken, zodat vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd raken. We zijn blij met deze regeling omdat we zo het systeem een ruimere bekendheid geven. Er is nu een officiële regelgeving en de kwaliteitseisen liggen vast. We hebben weer een stap vooruit gezet in de vermaatschappelijking van de zorg.

Merckx-Van Goey

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, mevrouw de minister. Hebt u zicht op de aard van de gebruikers?

Minister Inge Vervotte: De grootste vragende partij zijn drugs- en alcoholverslaafden en psychiatrische patiënten. Dat zijn niet de meest evidente cliënten. Personen met een lichte handicap zijn het meest welkom op de boerderijen. Daar sluiten vraag en aanbod beter op elkaar aan.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik heb nog een vraag over de financiering, mevrouw de minister. Er is een voorstel van een vergoeding van 15 en 40 euro per dag. Staat dat geld op uw begroting of op de begroting Landbouw?

Minister Inge Vervotte: Dat is Landbouw.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Denkt u eraan om ook de welzijnsvoorzieningen die nog een deel van de begeleiding op zich nemen, te financieren? Moet ik mijn vraag over het Steunpunt Groene Zorg dan aan de minister van Landbouw richten?

Minister Inge Vervotte: Het Steunpunt Groene Zorg zal ervoor zorgen dat de toeleiding van de boeren naar het systeem van de zorgboerderijen verder gaat. Het steunpunt zorgt voor informatie en begeleiding. Het is opgenomen als partner om de toeleiding te doen. Ik veronderstel dat daar geen probleem is. Daar moet u inderdaad de minister van Landbouw verder over ondervragen.

Ik plan zeker geen bijkomende ondersteuning vanuit de voorzieningen. Met dit initiatief komen we immers beter tegemoet aan de vraag. Het zou jammer zijn als men nu vraagt om meer geld. Ik wil niet onder stoelen of banken steken dat dit om extra begeleiding vraagt. Tegelijkertijd mogen we niet vergeten dat daardoor werktijd vrijkomt omdat de boeren die activiteit overnemen. Het is aan de voorziening zelf om uit te maken of ze dit aanbiedt aan haar cliënten of niet. Het is een samenspel van veel factoren. De financiële draagbaarheid voor een voorziening heeft vooral te maken met de continuïteit.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.44 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

– de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;

– de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

Vlaams Parlement – 1011 Brussel – Tel. 02/552 11 11 – Fax 02/552 11 22